

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VILESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu** Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, fost Primar General al Capitalei; **Vințilă Dongoroz**, Conferențiar t universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **G. Petrovici**, Decan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avoca

S U M A R

— *Eforiile Judiciare*, de Aurel Safirescu, consilier la Curtea de apel Brașov;

— *I. Biberi: Proces*, recenzie de R. D.

JURISPRUDENȚE

— Inalta Curte de Casație și Justiție S. Ulite: *Tauba Kisselman, recurs penal* (Neconstituționalitate, Condamnare, Recurs: Art. 422 pr. pen. nu violează art. 103 alin. ultim din Constituție);

— Idem, idem: *Ministerul Instrucțiunii cu Elena C Gădea* (Legea învățământului secundar. Desființare de clase. Cum se face reincadrarea profesorilor dela catedrele desființate);

— Idem s. I: *Dumitru Ralea cu Pauleta Grant și alții* (Vânzare. Eșire din indiviziune. Licitatie. Neobservarea formelor esențiale. Apelul și recursul inadmisibile. Repararea numai pe calea unei acțiuni principale în nulitatea convențiunii. Formalitatea celor trei strigari esențiale);

— Idem, idem: *Gheorghe Manoliu cu V. Teodoreanu* (Contencios administrativ. Profesor. Raport al directorului către autoritatea ierarhică. Apreciere devalorabilă. Act de control ierarhic neproducător de daune) cu Nota d-lui Eug. C. Decusară;

— Idem s. III: *Soc. an. Mars cu Primăria Municipiului Bălți și a.* (Comisiune interimară. Competință. Acte de dispoziție. Autoritate tutelară intervenție. Admisibilitate. Acte excedând competența. Nulitate);

— Curtea de apel București s. II: *Soc. an. Țesătoria Testilă Sf. Luca* (Executare. Act autentic. Creanță nelichidă. Lichidarea ei conform convenției părților din actul autentic prin act ulterior sub semnătura privată emanat dela creditor. Nu poate fi investit cu formula executorie) cu Nota Red.;

— Tribunalul Cluj s. III civ. com.: *Irina Huniade cu Vera Mihaly* (Mandat de plată cambial. Menținerea lui în Ardeal de noua lege a cambiei) cu Nota d-lui magistrat Emil Pușcariu.

EFORIILE JUDICIARE

În Monitorul Oficial cu nr. 260 din 10 Noemvrie 1934, s'a publicat decretul cu nr. 2993 din 9 Noemvrie 1934 pentru înființarea Eforiilor Judiciare.

Ar fi trecut câțva timp neobservată apariția acestui decret, dacă în ziua de 3 Decemvrie 1934, ziarele din Capitală nu ne-ar fi adus știrea gravă și senzațională că membrii Baroului de Ilfov au declarat greva, ca o demonstrație în contra punerii în aplicare a decretului eforiilor judiciare și că nu vor „relua lucrul” până la totala desființare a decretului-lege sus menționat.

Pentru a se pune capăt mai repede acestei mișcări, păgubitoare și intereselor particulare ale împricinaților, dar mai ales intereselor superioare ale justiției, s'a hotărât suspendarea punerii în aplicare a sus numitului decret.

La un scurt interval de timp dela această grevă demonstrativă a Baroului Capitalei, au izbucnit alte două greve: a studenților în drept și a membrilor Baroului de Dolj (19 Ianuarie — 28 Ianuarie 1935).

S'au făcut după marea război legi: anticonstituționale, imixțiuni ale puterii legislative și ale puterii executive în atribuțiunile puterii judecătorești, decrete-legi „excepționale” — necesare în timp de război, de campanie..., teritorii ocupate..., dar cari nu-și mai aveau locul la 10—15 ani după încheierea armistițiului general (Noemvrie 1918), — și totuși n'am văzut reu niuni pașnice și impunătoare din partea barourilor, cu discursuri frumoase, cuvântări documentate și moțiuni interesante și îndrumătoare pe căile legale, spre atingerea scopurilor utile și necesare.. Am avut însă greva Baroului Capitalei la 3 Decemvrie 1934 la punerea în aplicare a unui decret-lege a eforiilor judiciare, hotărînd continuarea ei până la totala desființare (suspendare) de acestui decret, (3 Dec. 1934); apoi greva studenților în drept dacă nu li se reduce stagiul și, nu se suspendă examenul; și greva dela Craiova, după pronunțarea unei decizii judecătorești, prin care se amenda un membru al Baroului de Dolj. Am avut impresia că cele 2 greve: a Baroului de Dolj și greva studenților au fost o repercusiune tristă a grevei Baroului din Capitală, izbucnită cu o lună și jumătate mai înainte. Am înregistrat numeroase cazuri, după războiul de întregire (1916—1918), de încălcări ale Constituțiunii și principiilor de drept, prin legile excepționale promulgate cu mult în urma războiului, principiul separațiunii celor 3 puteri în stat încălcat, puterea judecătorească înfrântă, în plus manifestări de toate zilele cu caracter anarhic.... Atâtea acte ilegale anulate de „contencios” și hotărîrile definitive ale acestor instanțe judecătorești neexecutate, miniștrii cari au nesocotit, au încălcat chiar legile propuse din inițiativa lor...

Consider că și aceste greve vor fi clasificate de posteritate printre actele descrise mai sus, încă o verigă la lanțul care a încălțat puterea judecătorească după război.

Avem încă semnele unei scăderi a spiritului de legalitate și de ordine, vestigiile unui vânt anarhic, care a bătut mult timp, mai ales asupra puterii judecătorești, știrbindu-i din autoritatea și prestigiul ei de odinioară.

Puterea judecătorească — „justiția”, este temelia de granit într'un stat organizat.

Justiția este ca un barometru al situațiunei, bună sau rea: cu cât este mai respectată, mai onorată, avem semnul vădit de legalitate, bună rânduială în toate, prosperitate... și ori de câte ori, puterea judecătorească este ciuntită, desconsiderată (barometru justiției mai scoborât), avem o indicațiune certă că acolo domnește nesiguranță, desorientare, anarhie... Acest respect, independență de care se bucură puterea judecătorească (justiția) s'a sintetizat în decursul veacurilor, în următoarele lapidare cuvinte: *justitia fundamentum regnorum sit*. La noi azi la toate festivitățile, în discursuri ocazionale se desășură multă elocință în jurul acestui frumos dicton. Politicieni de tot felul îi aduc dihyrambe oratorice în diferite ocazii festive, iar când devin atotputernici îl calcă în picioare... Avem legea responsabilității ministeriale din 2 Mai 1879, care în art. 2 lit. a, dispune categoric: „se va pedepsi cu detențiunea... „ministrul a) care va fi semnat sau „contrasemnat decrete sau va fi luat dispozițiuni, care „violează un text expres al Constituțiunei”. De câte ori s'a călcat Constituțiunea dela 1879 și până astăzi?

Dar cu decretul-lege de înființare a eforiilor judiciare, chestiunea este și mai delicată. Sunt prea apăsătoare taxele și timbrul eforiilor judiciare înființate prin acest decret? Ating Constituțiunea, lovesc în principiile de drept, în interesele generale ale țării, sau în acelea ale corpului avocațial? Este adevărat că motivul a fost mult mai grav și mai delicat, ca acela care a provocat greva dela Craiova. Admițând că a fost neconstituțională sau cu taxe prea împovărătoare, nu trebuia să se răspundă cu greva, a fost o greșală și în primul și în al doilea caz.

La Craiova a fost o demonstrație în contra unui act judecătoresc, unei deciziuni date după toate formele legale; greva Baroului din Capitală a fost o protestare, o ieșire, în contra unui decret-lege dat de puterea executivă, autorizată la aceasta și de un act al puterii legislative (Legea din 9 Iulie 1934, pentru simplificarea serviciilor publice și pentru luarea de măsuri economice și financiare urgente).

Ni se va răspunde că această lege prin care s'a autorizat „legiferare după închiderea parlamentului” era ceva anormal, în contra Constituțiunei... Da, o chestiune foarte importantă... care se putea susține cu multă competență de d-nii membri ai barourilor; o temă cu argumente „pro și contra” pe care membrii ai celui dintâi barou al țării erau chemați s'o desvolte... Dar pentru aceasta trebuia discuții, articole frumoase, cuvântări în reuniuni..., nu grevă.

Dar, mai mult decât decretul „eforiilor judiciare”, n'au fost neconstituționale atâtea legi excepționale? Să luăm una: „legea conversiunei datoriilor agricole”, nu lovea în art. 17 din Constituție? Nu atingea principiul separațiunei celor 3 puteri în Stat? Dacă venea în ajutorul câtorva debitori cari meritau măsurile favorabile ale acestei legi, dar n'au profitat atâția debitori cari nu le meritau și au fost de rea credință? dar situația creditorilor, lipsiți de jumătate din capitalul lor strâns prin muncă și prin economii? A adus această lege o neîncredere în tranzacțiunile și încheierea convențiunilor detot felul? O slăbire a simțământului

datoriei de a-și plăti impozitele? A respectului obligațiunilor rezultând din contracte și o lovitură strasică creditului?

Membrii ai barourilor erau cei mai chemați și cei mai competenți să discute și să scrie cât mai mult în aceste chestiuni, bineînțeles, pe căi permise, binecuvântate, nu prin greve. Avocații pe lângă cunoștințele juridice, cunoașterea adâncă a legilor, prin experiența aplicării lor zi cu zi ca și magistrații, — luând contact mai de aproape cu toate categoriile de cetățeni; prin complexitatea cunoștințelor în afară de cele de drept,—ajung să cunoască foarte bine starea socială, sufletească, economică și morală a concetățenilor lor.

Recunoaștem dela început că decretul eforiilor judiciare este susceptibil de unele critici.

Scopul pentru care sunt înființate aceste eforturi judiciare este arătat în întâiul articol al decretului: „construcțiunea și întreținerea localurilor de judecătoria și locuințe necesare judecătorului”.

Scopul cel mai util și binecuvântat. Se știe că judecătoriile rurale au fost neglijate, localurile lor într'o stare de mizerie nemaipomenită, cu desăvârșire improprie, și în multe comune, reședințe de judecătoria, nu se poate găsi pentru magistrați o locuință salubră și potrivită situațiunei lor. De lipsa de cărți, biblioteci, mobilier mai bun, nu mai vorbim. nu există, nici nu pretindem, ar însemna să cerem să se facă lux.

Mult regretatul Toma Stelian, prin legea judecătoriilor de ocoale din 1 Mai 1908, a înmulțit numărul judecătoriilor, le-a mărit competența, a ridicat prestigiul judecătorilor de ocol, făcând selecționarea lor și lărgind atribuțiunile lor. A căutat să le înlesnească și un trai mai bun, prin construirea de localuri de judecătoria și locuințe pentru judecători, tocmai în comunele mai îndepărtate și lipsite de locuințe confortabile.

Iată ce se propunea în admirabila lege, făurită de neuitatul Ministru de Justiție și promulgată în Mai 1903, în art. 9: „județele sunt datoare ca, în anul care urmează după punerea în aplicare a legii de față, să „construiască în comunele rurale, în cari vor fi reședințe de judecătoria și locuințe pentru judecători. „Ministerul de interne va înscrie din oficiu în bugete „tele județelor, sumele necesare, pentru achizițiunea „locurilor și construirea localurilor”.

Deși aceste dispozițiuni erau categorice și imperative, totuși localuri noi s'au făcut foarte puține.

Iată că decretul eforiilor judiciare aduce ca primul hotărâre de a se completa și aduce la îndeplinire, ceea ce se prevăzuse, dar nu se executase, prin legea judecătoriilor din 1 Mai 1908.

Scopul era foarte necesar și frumos, dar nu era atât de urgent, se mai putea aștepta câteva zile (dela 8 Noemvrie, data publicării decretului), până la 15 Noemvrie, data deschiderii parlamentului.

Construcția și reparațiunea localurilor judecătorești erau atât de necesare și reclamau dela început cheltuieli atât de mari, încât nu trebuia să se mai amplifice și cu celelalte scopuri prevăzute în art. 3 și anume: b) biblioteci; c) conferințe și conferențieri; d) școli de „perfecționare” pentru personalul judecătoresc și în fine ultimele două „scopuri”, cari — era de dorit, — să lipsească din decret e) „înființarea unui birou pentru scoaterea de copii” și f) „a se ocupa cu găsirea mijloacelor pentru îmbunătățirea situațiunei materiale a magistraților și funcționarilor judecătorești”.

Primul scop: „construcțiunea de localuri...” era des-

mul de greu de atins, întru cât cerea timp și sume însemnate de bani. Puteau eforturile judiciare să realizeze mai repede și complet, ceea ce bugetele a 32 prefecturi (din vechiul regat) n'au putut face în 27 ani? Dar scopul I era atât de binecuvântat și de necesar, în cât puteau lipsi celelalte (art. 3), mai ales cel prevăzut la art. 3 lit. f: „găsirea mijloacelor pentru îmbunătățirea situațiunii materiale a magistraților...” N'a fost o inspirație fericită, — când s'a mai înscris și această dispoziție, — nici ca sens, nici ca redacție"... Această dispozițiune este urmată de art. 12 lita k: „fiecare eforie de județ va vărsa la Banca Națională 20 „la sută din venitul brut, pentru constituirea fondului „de „îmbunătățirea situațiunii materiale a magistraților... Din aceste dispoziții mi se desprinde tabloul în care văd pe magistrați căutând să-și mai îndulcească traiul, cu banii „strânși” tot de ei, prin taxe, timbrul eforiei (art. 25 lit. a-c).

Dar magistrații ocupă o demnitate în Stat atât de importantă, încât autoritatea și prestigiu de cari trebuie să se bucure, nu admit să se îngăduie ca remunerația lor să se facă și din cotizații, timbre, donații... din... bunăvoința cetățenilor. Magistratura se plătește cu cele dintâi fonduri din vistieria Statului și bine, — pe cât este posibil; — dar nu cu „pantahuza”, cu taxe, timbre de ajutor sau de „eforie”.

Art. 109. „Nici un impozit de orice natură nu se poate stabili și percepe decât pe baza unei legi”.

Art. 110. *Prin lege* se pot crea impozite... și în folosul instituțiilor publice, *cari îndeplinesc servicii de Stat*. Acestea sunt dispozițiuni constituționale imperative și de strictă interpretare. „Timbrul eforturilor judiciare” nu putea fi instituit decât printr'un vot al parlamentului unde s'ar fi discutat, sau se dă posibilitatea să fie discutat, pe larg.

În afară de chestiunea constituțională, timbrul eforturilor judiciare era și cam oneros și în loc să mai simplificăm, tot mai mult amplificăm fiscalitatea actelor noastre judiciare. Avem prea multe timbre fiscale (mobile cât și încrustate), taxe de înregistrare, timbre de ajutor, de aviație, timbre de pledoarii și acum, „eforii judiciare”.

Cu privire la art. 25 lit. c: „eforia judiciară are ca sursă de venituri: ...taxele ce se vor stabili de fiecare „eforie în parte, pentru scoaterea de copii”... este de remarcant, că nu se fixează taxele, nici prin acest decret, ci lasă la latitudinea fiecărei eforii din județe, să fixeze quantumul taxelor după aprecierea lor. Este inadmisibil să înființezi niște taxe nedefinite, al căror quantum să varieze dela județ la județ. Orice taxe sau impozite nu se pot înființa decât prin lege și să fie bine fixate, certe, cunoscute dinainte și uniforme pe întreg teritoriul țării.

Am fost totdeauna în contra delegațiunilor și susținerii magistraților dela îndatoririle lor pur judecătorești, oricât ar fi de importante lucrările pe cari le-ar îndeplini, deși este unanim recunoscut că prin priceperea și conștiința lor curată, magistrații au dat dovezi de efectuarea fără greșală a lucrărilor.

Prin decretul eforturilor în art. 13 se prevedea că participarea magistraților este obligatorie, socotindu-se ca un serviciu legalmente datorit”.

Mai remarcăm și următoarele dispoziții: art. 3 lit. f: „găsirea mijloacelor pentru îmbunătățirea situațiunii materiale a magistraților... și (conform art. 4) tot magistrații sunt delegați în comisiunile cari alcătuiesc eforturile judiciare județene, cari fixează taxele... administrează, controlează... Socotim că nu a fost o inspira-

ție fericită, a lua magistrații (și încă pe șefii de instanțe), dela ocupațiile lor curat judecătorești, pentru a le da „delegațiuni” cu caracter administrativ, contabilitate, registre (controlul acestora).

Nu trebuiau numiți de drept: prim-președinții de Curte de apel și de tribunal; era suficient ca Ministrul Justiției să fi delegat, pentru formarea eforturilor, judecători de tribunal și de ocol, iar din partea baroului un avocat delegat de decan.

In concluzie: Membrii Baroului Capitalei puteau aduce obiecțiuni, — poate și mai multe și mai frumos expuse, — decretului de înființarea eforturilor. Dar pentru a fi evidențiat aceste lipsuri și a propune remedierea lor, se putea recurge la publicitate, reuniuni pașnice, cuvântări, discuțiuni academice, pentru cari membrii baroului erau, competenți și chemați a le face.

Nu era „greva”, calea de luat, mai ales că eforturile erau înființate într'un scop atât de util și generos (construcția și reparația localurilor, primul scop).

Greva mai totdeauna produce și o panică, un spirit de anarhie și neliniște. Această „demonstrațiune” este dăunătoare și împiciniatilor (cari n'au nici o vină), dar mai ales intereselor generale ale justiției, spiritului de ordine și legalitate.

AUREL SAFIRESCU,

Consilier la Curtea de Apel Brașov

R E C E N Z I I

ION BIBERL. — „Proces” — ed. *Cultura Națională*, 209 pag.

Un roman, ale cărui contingențe cu viața juridică constă în analiza neîntreruptă, dela prima și până la ultima pagină, a unui proces înaintea Curții cu Jurați, privită prin prisma acuzatului.

Subiectul propriu zis, cauza determinantă a procesului, nu ne interesează. Ea apare incidental și din când în când, în cursul gândirii celui adus înaintea Curții, pe care autorul o urmărește.

În literatura universală mai găsim asemenea cercetări. După analiza sufletească a magistratului (procurorul Lescuyer — *le coupable*; judecătorul Sebastian) și a mijloacelor de investigație (judecătorul de instrucție Porfir Petrovici), după observările incidentale asupra tipurilor de advocați și felului lor de a se comporta pe cari le găsim în lucrări disparate, după analiza infractorului simplu cum era Crainquebille, sau nevropat ca Rascolnicoff, după cercetarea analitică a Curții cu Jurați în procesul Maslovei, autorul tratează cu mult spirit de observație procesul lui Alexandru Padeș. Nu este un roman oarecare. Autorul urmărește „une tempête sous un crâne”, începând cu apariția fermă a acuzatului hotărât să asiste indiferent și voluntar la procesul său; el totuși este un emotiv, ceea ce reiese atât din manifestările sale organice cari ni se semnalează (paloare, tremurări, turburări interne, amețeală), cât și prin evoluția gândirii sale pe care o urmărim. Acuzatul își pierde șirul, face asociații de idei cari îl îndepărtează și-l readuc apoi la cauza procesului, are senzația singurătății, amestecă ideile și trăiește în nesiguranță; soluția procesului îl obsedează atât de mult atunci când cugetă asupra lui, încât ca și eroul lui Andreew sau al lui Rebreanu (Ciuleandă), cari se întrebatu asupra lucidității, se îndoește singur de neculpabilitatea sa.

Autorul tratează subiectul cu o uimitoare bogăție de imagini analizând pe erou și pe acei ce-l înconjoară, cu un

ascuțit spirit de observație și o desăvârșită cunoștință a mediului în care aceștia viețuiesc.

În afară de câteva expresii vulgare, cari, oricât de realiste este opera, puteau fi ocolite, și de câteva străinisme: (arpentez, compasat, coșmar, edulcorat, exultanță, estropiat, futil, lax(ă), livrează, livresc, ruaj, tramă, trepidanță, vertig, ș. a.), în afară de anumită construcție a frazelor pe care stilisții sunt în măsură să le cerceteze, romanul d-lui Biberi apare ca o lucrare unică de psihanaliză judiciară a unui tip, în literatura noastră; și această calitate trebuie să i se recunoască atât în ceea ce privește genul, cât și puterea sa de observație. Prin posibilitățile de cari a dat dovadă, deși a adoptat un gen — greu, ce-i drept — tratat de câțiva maeștrii ai literaturii universale, a reușit totuși a fi original prin observațiile și psihanaliza acuzatului și a Curții cu Jurați.

R. D

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUST. S. UNITE

Audiența dela 23 Mai 1935

Președinția d-lui D. VOLANSCHI, prim-președinte

Tauba Kisselman, recurs penal

Decizia nr. 36. Dosar nr. 55/935

Neconstituționalitate. Condamnat. Recurs. Dacă art. 422 pr. pen. violează art. 403 alin. ult. din Constituție, care declară recursul de ordin constituțional.

Art. 103 alin. ultim din Constituție prevăzând că recursul este de ordin constituțional, are de scop a opri ca prin legi ordinare să se ridice acest drept, găsit ca indispensabil pentru a asigura legalitatea hotărârilor judecătorești. În ce privește însă exercițiul dreptului de recurs, el poate fi reglementat de legiuitorul ordinar, după cum crede că reclamă interesul general pe care îl reprezintă.

Art. 422 pr. pen. nu răpește condamnaților dreptul de a face recurs contra hotărârilor condamnatoare, ci numai reglementează exercițiul acestui drept, arătând condițiunile ce trebuie să îndeplinească recurentul, astfel că nu violează nici o dispozițiune constituțională.

Curtea,

Asupra recursului special făcut de Tauba Kisselman contra deciziei nr. 938 din 26 Noemvrie 1934 a Curții de Apel din București s. III-a :

Văzând deciziunea atacată din care se constată că judecătoria V-a urbană București, condamnând pe Tauba Kisselman la 2 ani închisoare, pentru faptul de furt, aceasta a făcut apel și Tribunalul Ilfov s. II-a c. c. prin sentința nr. 3580 din 1933 i-a redus pedeapsa la 7 luni închisoare.

În contra acestei sentințe inculpa a declarat recurs înaintea Curții de Apel din București și cum nu a depus cautiunea fixată de tribunal pentru a se prezenta liberă în fața instanței de casare, Curtea de Apel s. III-a, prin deciziunea nr. 938 din 1934, i-a respins ca inadmisibil recursul, întemeindu-se pe dispozițiunile art. 422 pr. penală.

Tauba Kisselman a invocat atât oral înaintea instanței de casare, cât și prin recursul de față neconstituționalitatea textului de lege sus menționat.

Văzând motivul de neconstituționalitate astfel formulat :

Neconstituționalitatea art. 422 pr. pen.

Art. 103 din Constituție prevede că dreptul de recurs este de ordin constituțional.

Ca atare, el nu poate fi restrâns sau condiționat de îndeplinirea nici unei formalități.

Pe de altă parte, art. 396 c. pen. prevede suspendarea de drept a executării hotărârilor penale atacate cu recurs.

De vreme ce prin urmare, executarea hotărârii este suspendată prin faptul declarării recursului și deci arestarea — cu orice titlu — este interzisă până la judecarea recursului, de vreme ce art. 422 pr. pen. condiționează valabilitatea facerii recursului de constituirea recurentului ca prizonier sau depunerea unei cautiuni, este evident că această dispoziție de lege violează dispozițiunea art. 103 din Constituție, deoarece constituie o restrângere a dreptului de recurs.

Pentru aceste motive cerem trimiterea dosarului în fața Secțiunilor Unite ale Înaltei Curți de Casație, declararea textului art. 422 pr. pen. ca neconstituțional și casarea deciziunii Curții de Apel s. III-a prin care ni s'a respins recursul ca inadmisibil, deoarece nu am fi îndeplinit dispozițiunile sus zisului text de lege.

Având în vedere că prin acest motiv se susține că art. 422 pr. pen. violează art. 103 din Constituție deoarece prin condițiunea impusă recurentului de a se constitui prizonier sau a fi liberat pe cautiune, se aduce o restrângere dreptului de recurs ;

Având în vedere că art. 422 pr. pen. prevede următoarele :

„Cei condamnați chiar în materii corecționale sau polițienești, la o pedeapsă privativă de a lor libertate, nu vor fi admiși a face recurs pentru casațiune decât când vor fi în stare de închisoare sau liberați pe cautiune.

Actul de închisoare sau de liberare pe cheazășie va fi alăturat la recursul lor”.

Considerând că art. 103 alin. ultim din Constituție prevăzând că recursul este de ordin constituțional, are de scop a opri ca prin legi ordinare să se ridice acest drept, găsit ca inadmisibil pentru a asigura legalitatea hotărârilor judecătorești;

Că, în ce privește însă exercițiul dreptului de recurs, el poate fi reglementat de legiuitorul ordinar după cum crede că reclamă interesul general al societății pe care o reprezintă.

Că art. 422 pr. pen. nu răpește condamnaților acolo prevăzuți dreptul de a face recurs contra deciziunilor condamnatoare, ci reglementează numai exercițiul acestui drept arătând ce condițiuni trebuie să îndeplinească recurentul pentru a fi primit în cererea sa;

Că prin această reglementare, dreptul în sine rămânând neatins, textul de lege examinat nu violează art. 103 din Constituție și prin consecință motivul de neconstituționalitate se respinge.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE S. U.

Audiența dela 23 Mai 1935

Președinția d-lui D. VOLANSCHI, Prim-peședinte

Ministerul Instrucțiunii cu Elena C. Gâdea

Decizia nr. 39. Dosar nr. 191/934

Legea învățământului secundar. Desființare de clase. Cum se face reîncadrarea profesorilor dela catedrele desființate. Art. 52 din legea învățământului secundar din 1928, art. 143 și 145 din legea dela 1931.

Art. 143 și 145 din legea dela 22 Iulie 1931 nu mo-

afică principiul pus în art. 52 al legii învățământului secundar din 1928, ci îl completează, ocupându-se de situațiunea profesorilor rămași disponibili, fie în urma desființării școalelor la cari au funcționat, fie în urma desființării catedrelor prin suprimarea de clase, specificând felul în care ei vor fi încadrați la catedre similare dela alte școli din aceeași localitate sau din altele și anume în ordinea vechimei.

Din aceste texte rezultă că în caz de desființarea catedrelor la o școală, prin suprimarea de clase, se reîncadrează nu numai profesorii dela catedrele desființate, ci toți profesorii de aceeași specialitate aflați la acea școală, păstrându-se pe loc profesorii cei mai vechi, iar cei mai noi nunt încadrați la alte școli.

Curtea,

Asupra motivului I de casare din recursul făcut de Ministerul Instrucțiunii, Cultelor și Artelor împotriva deciziei Curții de Apel București s. IV cu nr. 138 din 26 Aprilie 1933, dată în proces cu Elena C. Gâdea, motiv astfel formulat:

I. Violarea art. 145 din legea pentru învățământul secundar, modificată la 22 Iulie 1931, rea aplicare a art. 143 din acea lege, violarea art. 4 din legea contenciosului administrativ, rea aplicare a art. 125 și 126 din legea învățământului secundar din 1928.

Legea învățământului secundar din 1928 cu modificările din 22 Iulie 1931 prevede două situații distincte privitoare la încadrarea personalului didactic:

a) prin schimbarea programelor analitice și transformarea liceului, a fost necesar să se facă o nouă încadrare a profesorilor. În vederea acestui scop s'au înscris art. 125 și 126 din legea dela 1928, prin care se prevede o reîncadrare a tuturor membrilor școalelor secundare, încadrare care s'a și făcut în 1929.

b) modificările cari s'au adus legii în 1931 se referă la încadrarea profesorilor în caz de desființare de școli sau numai de suprimare de clase.

Legiuitorul a prevăzut deci două situații cu totul distincte, prima când a pus în mișcare întreg corpul didactic secundar și a doua când se ocupă de situația profesorilor dela școalele sau catedrele desființate.

În speța judecată la doi ani dela încadrarea din 1929, desființându-se clasele B dela școala normală din București, s'a desființat și catedra de matematici, unde fusese încadrată în 1929, d-na Gâdea. Curtea crede că prin această desființare de catedră se pune din nou în discuție situația întregului personal didactic al școlii, chiar dela catedrele nedesființate, urmând să se facă o nouă încadrare, pe baza art. 125, 126 și 143 din legea modificatoare. Procedând astfel Curtea violează aceste texte, face o rea aplicațiune a lor și violează art. 145 din lege, care se referă la cazul „micșorării numărului de clase”. Acest articol arată că în acest caz vor fi încadrați profesorii cari au rămas fără catedre, dar nu prevede o nouă încadrare a tuturor profesorilor dela acea școală. Numai violând acest text și art. 4 din legea contenciosului administrativ, Curtea a putut ajunge la soluția la care a ajuns și să anuleze încadrarea făcută în 1929, când nimeni nu s'a plâns împotriva acelei încadrări, care nu mai putea să fie pusă în discuțiune prin desființarea de clase din 1931. Din moment ce d-na Gâdea nu s'a adresat cu acțiune în contencios în 1929, nu o mai poate face în 1932, fiind tardivă, iar încadrarea din 1929 fiind rămasă definitivă.

Văzând că prin deciziunea atacată se admite acțiunea în contencios administrativ făcută de Elena C.

Gâdea, se anulează ca ilegală deciziunea și ordinul Ministerului Instrucțiunii cu nr. 61058 din 1932 și se invită sus numitul minister să reintegreze pe reclamanta Elena C. Gâdea la catedra de matematici dela școala normală de fete Elena Doamna din București;

Că pentru a da această soluție, Curtea de fond constată în fapt că în anul 1929 luna Iunie făcându-se încadrare generală a tuturor profesorilor secundari în conformitate cu art. 125 și 126 din legea de organizare a învățământului secundar din 1928, la catedra de matematici seria A dela școala normală Elena Doamna a fost încadrată d-na Matilda Capriel, iar la catedra de matematici seria B a fost încadrată d-na Elena C. Gâdea; că aceasta din urmă funcționa la acea școală din anul 1926, când fusese transferată dela Pitești; că ulterior încadrării generale, la 1 Septemvrie 1929, la catedra de matematici seria A, prin consimțământ mutual cu d-na Matilda Capriel este transferată d-na Edmea Monroe dela Liceul de fete Carmen Sylva din București; că în anul 1931, desființându-se clasele paralele, din motive bugetare, au fost suprimate mai multe catedre dela școala normală Elena Doamna, între cari și una dintre cele 2 catedre de matematici; că la singura catedră de matematici rămasă la această școală, prin deciziunea nr. 61.058 din 1932, a fost încadrată d-na Edmea Monroe, iar d-nei Gâdea i s'a comunicat că urmează a fi încadrată la altă școală;

Că însă — motivează Curtea — la această catedră, potrivit art. 52 din legea învățământului secundar din 1928, ale cărei principii n'au fost modificate prin art. 143 și 145 al legii din 1931, precum și în conformitate cu art. 131 din regulamentul personalului didactic din 1929, se cuvenea a fi încadrate d-na Elena C. Gâdea, ca fiind mai veche decât d-na Edmea Monroe la acea școală; că deși această din urmă fusese numită la școala Elena Doamna încă din anul 1915, totuși ea nu a funcționat efectiv, fiind transferată înainte de începerea anului școlar la Liceul de fete Carmen Sylva, prin consimțământ mutual cu d-na Matilda Capriel; că — motivează mai departe Curtea de fond — anularea de către minister a celor două transferări prin consimțământ mutual din 1915 și 1929, în scopul de a da o vechime fictivă mai mare la acea școală d-nei E. Monroe, este ilegală și neopozabilă reclamantei; că, în sfârșit, obiecțiunea ridicată de minister că reclamanta nu ar mai putea pune în discuție încadrarea făcută în anul 1929, fiind rămasă definitivă prin neatacare în termenul legal, este înlăturată de instanța de fond pe considerațiunea că reclamanta nu atacă încadrarea din Iunie 1929, ci numai pe cea din 1931, două încadrări independente una de alta având scopuri și temeiuri diferite;

Că pe baza constatărilor de mai sus și în conformitate cu textele menționate, Curtea de fond a dat soluțiunea sus arătată;

Având în vedere că textul art. 52 din legea învățământului secundar din 1928, pe care Curtea de Apel își întemeiază soluțiunea sa, pune principiul că o catedră de bază a unui profesor titular definitiv se poate schimba în caz de modificarea programelor și în caz de transformarea școlii prin adăogirea sau reducerea de clase, iar art. 131 din regulamentul personalului didactic al școalelor secundare din 1929, dezvoltând și explicând principiul pus în art. 52 din lege, arată cum se procedează în cazul când sunt mai mulți profesori de aceeași specialitate la școală și când prin reducerea numărului de clase se reduce și numărul catedre-

lor, spunând că în asemenea cazuri se vor păstra pe loc profesorii în ordinea vechimei lor la acea școală;

Considerând că art. 143 și 145 ale legii din 22 Iulie 1931 nu modifică principiul pus în art. 52 al legii în vătămăntului secundar din 1928, ci îl completează ocupându-se de situațiunea profesorilor rămași disponibili, fie în urma desființării cu totul a școlilor la care au funcționat, fie în urma desființării catedrelor prin suprimarea de clase, specificând felul în care ei vor fi încadrați la catedre similare dela alte școli din aceeași localitate sau din altele și anume tot în ordinea vechimei;

Că rezultă din aceste texte de lege că în caz de desființarea catedrelor la o școală, prin suprimare de clase, se reîncadrează nu numai profesorii dela catedrele desființate, ci toți profesorii de aceeași specialitate aflători la acea școală, păstrându-se pe loc profesorii cei mai vechi, iar cei mai noi sunt trimiși spre încadrare la alte școli;

Că ținând seamă de textele menționate și pe baza constatării făcute în speță că d-na Elena Gâdea avea față de d-na Monroe o vechime mai mare ca profesoara de matematici la școala Azilul Elena Doamna, Curtea de Apel cu drept cuvânt a hotărât că la singura catedră de matematici rămasă vacantă în urma desființării claselor paralele la sus numita școală, se cuvine a fi încadrată d-na Elena Gâdea;

Că hotărînd astfel, instanța de fond departe de a viola art. 143 și 145 din legea modificatoare din 22 Iulie 1931, a făcut din contră o justă aplicațiune a acestor texte de lege;

Că, în ce privește celelalte texte, de a căror călcare și rea aplicațiune recurentul se plînge prin motivul I de casare și anume art. 4 din legea contenciosului administrativ și art. 125 și 126 din legea învățămăntului secundar, aceste texte sunt străine litigiului întru cât, după cum constată și Curtea de Apel, prin acțiunea sa în contencios, Elena Gâdea atacă încadrarea parțială din 1931 și nu pe cea generală din Iunie 1929;

Că, față de cele expuse mai sus, motivul I de casare este neîntemeiat și urmează a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 1 Mai 1934

Președinția d lui S. TIPEI, Consilier

Dumitru Ralea cu Pauleta Grant și alții

Decizia nr. 458. Dosar nr. 1865/938

Vânzare. Eșire din indiviziune. Licitatie. Neobservarea formelor esențiale. Apelul și recursul inadmisibil. Repararea numai pe calea unei acțiuni principale în nulitatea convențiunei. Art. 316, 558, 559 și 589 pr. civ. Formalitatea celor trei strigări. Formalitate esențială. Nerespectare. Nulitatea licitației. Art. 549 pr. civ.

1. — *Vânzările pentru eșirea din indiviziune nefiind decât vânzări voluntare sub supravegherea justiției, care nu implică un conflict de interese opuse și nu angajează nici un litigiu, neregularitățile sau neobservarea formelor esențiale, nu sunt susceptibile de a fi atacate cu apel sau recurs, ele neputând fi reparate ie cât pe colea acțiunei principale în nulitatea convențiunei de vânzare, potrivit dreptului comun.*

Când deci, instanța de fond admite acțiunea în anu-

larea unei ordonanțe de adjudecare și a jurnalelor premergătoare nu violează nici textele de lege, nici principiile de drept.

2. — *Conform art. 549 pr. civ., formalitatea celor trei strigări fiind esențială și de ordine publică, chiar când se prezintă un singur supralicitator, nerespectarea ei atrage nulitatea.*

Curtea,

Asupra recursului făcut de Dumitru Ralea în contra deciziei Curții de Apel București s. V-a nr. 121 din 1933.

Văzând motivul I de casare astfel formulat:

I. Violarea art. 316 proc. civilă combinat cu art. 558 și 559 și 689 proc. civ., a principiului de drept **voles de nulités n'ont pas de lieu contre le jugements**; violarea art. 1201 c. c. exces de putere.

Am susținut înaintea instanțelor de fond că deși, în principiu, ordonanțele de adjudecare pentru eșire din indiviziune au un caracter contractual, deoarece tribunalul nu face altceva decât o supraveghere a consimțămăntului părților, totuși, atunci când tribunalul soluționează cu ocazia adjudecării și anumite chestiuni cu caracter contencios, el își schimbă calitatea de instanță de supraveghere, în instanță jurisdicțională; și, în asemenea caz, ordonanța de adjudecare își schimbă și ea caracterul constitutiv prim de convențiune, într'un caracter de act judecătoresc, de hotărîre.

Că, prin urmare, căile de atac contra unei ordonanțe de adjudecare pentru eșire din indiviziune vor varia și ele în raport cu caracterul constitutiv al ordonanței;

a) Dacă se atacă caracterul ei convențional (lipsa de consimțământ, neplata prețului, etc.) vom putea exercita o acțiune în anulare, (sau reziliere) așa cum se execută contra oricăror contracte.

b) Dacă se atacă caracterul ei jurisdicțional, vom avea căile de atac legale, cari sunt determinate de lege, contra cricărui hotărîri judecătorești.

Aceste căi sunt: recursul, contestația, apelul.

În speță, recursul e inadmisibil, potrivit art. 559 combinat cu art. 589 pr. civ.; contestația e inadmisibilă potrivit art. 735 alin. 2 pr. civ. deoarece partea avea o altă cale pentru repararea erorii comise de tribunal.

Acea cale era numai apelul, conform art. 316 pr. civ. și art. 2 din legea Inaltei Curți de Casație, care, însă, nu se mai putea exercita, deoarece, atât jurnalul premergător ordonanței, cât și ordonanța de adjudecare fuseseră comunicate reclamantilor, iar termenul legal pentru apelarea lor, expirat, astfel că ele intraseră în puterea lucrului judecat (art. 1201 c. c.).

Curtea de Apel face o concesie teoriei susținute de mine și fixată mai sus, în sensul că este adevărat că ar exista apelul acestor fel de ordonanțe, însă numai cu privire la incidente și pentru părțile de interese vădit contrarii în rezolvirea acestor incidente.

Că însă, în speță, adăogă Curtea, tribunalul nu ar fi rezolvit chestiuni litigioase de natură contencioasă între părți, ci numai chestiuni de procedură.

Prin aceasta Curtea de Apel, comite un exces de putere deoarece din examinarea acțiunii în anulare, intentată de intimății de azi, se poate vedea că toate motivele sunt motive de ordin contencios, iar împrejurarea că tribunalul ca și Curtea reține numai unul din motive (cele trei strigări) nu schimbă deloc caracterul acțiunii.

Și chiar dacă ar fi vorba numai de o chestiune de procedură, însă singura cale de atac nu poate fi decât tot apelul, pentru că ipotetica eroare a tribunalului de adjudecare purta

asupra unei chestiuni de drept care dădea un caracter juridic acțiunii sale, asupra căruia el nu mai putea reveni și care nu putea fi corectat decât de instanța superioară.

E de ajuns să presupunem că și tribunalul de anulare ar fi avut, cu privire la cele trei strigări aceiași opinie (că ele sunt inutile în speță) pentru ca să vedem absurdul în care cădem, dacă admitem că în contra unui act de jurisdicțiune ar exista o acțiune în nulitate.

Prin urmare, acțiunea în nulitate era admisibilă în drept și deci apelul nostru greșit a fost respins.

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs din care rezultă că intimații Pauleta Grant, Constanța Marcsievitz, Natalia Opreanu și Emil Lăzărescu în calitate de tutore ad-hoc al minorului Șerban Opreanu, au cerut anularea jurnalului nr. 9163 din 1931 și a ordonanței de adjudecare nr. 6991 din 1931 a Tribunalului Ialomița prin care s'a adjudecat definitiv asupra recurentului Dumitru Ralea, lotul de teren cu conacul moșiei Beigani jud. Ialomița, Vadul Pedii;

Că atât Tribunalul Ialomița s. I prin sentința nr. 65 din 1932 cât și Curtea de Apel București s. I-a, prin decizia atacată cu recurs, au admis acțiunea;

Că pentru a da această soluțiune, Curtea de fond constată că înaintea sa ca și la tribunal, recurentul a susținut în prim loc că acțiunea de anularea jurnalului și a ordonanței de adjudecare ar fi inadmisibilă contra lor neexistând decât calea de reformare a apelului și aceasta cu atât mi mult cu cât prin ele sau tranșat sub formă contencioasă diferite incidente procedurale și chestiuni litigioase; că însă Curtea respinge această apărare motivând, că vânzările de imobile pentru esire din indiviziune, cum este aceea din speță, au caracterul de vânzări voluntare făcute sub controlul și supravegherea justiției și deci ordonanțele de adjudecare ca și jurnalele care preced, nu pot fi privite ca hotărâri judecătorești, căci ele nu tranșează nici un litigiu sau conflict de interese contrarii; că acesta fiind caracterul lor, ele nu sunt susceptibile de calea apelului și nici de calea recursului care este deschisă contra actelor și hotărârilor judecătorești; că aceasta rezultă din combinațiunea art. 736 și 748 c. c., cu art. 689 și 659 pr. civ.; că nu poate fi deschisă contra lor nici calea recursului în baza art. 103 din Constituție căci și acest text presupune un litigiu în care să fi intervenit o hotărâre judecătorească;

Că deși este exact că apelul este o cale de reformare de drept comun deschisă părților, ori de câte ori legea nu o exclude, totuși atunci când este vorba de o materie specială, pentru care se organizează o procedură specială, calea apelului nu poate exista dacă nu cadrează cu această procedură și nu este permisă printr'un text expres;

Că este necontestat că vânzările prin licitație publică pentru esirea din indiviziune constituiesc o materie specială cu procedura proprie, care pentru considerațiuni economice și de celeritate a exclus calea apelului, cum a exclus și recursul, astfel că ordonanțele de adjudecare și jurnalele premergătoare lor nu pot fi atacate cu apel; că nu se poate deduce existența unui atare drept, din dispozițiunile art. 316 pr. civ. pentru că acest text vorbind de sentințele date, presupune un litigiu; că deși doctrina și jurisprudența au recunoscut dreptul de apel în această materie, această recunoaștere se referă însă, numai la cazul când prin ordonanțele de adjudecare și jurnalele premergătoare s'au tranșat chestiuni litigioase de fond, iar nu când ca în speță s'au rezolvat simple incidente de procedură, in-

diferent dacă pentru soluționarea lor a urmat sau nu discuțiuni între părți; că așa fiind, pentru repararea neregularităților de procedură și neobservarea formelor esențiale cu care vânzarea a fost făcută, nu există pentru părți decât calea acțiunii în nulitatea convențiunii de vânzare, potrivit dreptului și deci prima apărare a recurentului este nefondată;

Că, în fond, Curtea constată din jurn. nr. 9163 din 1931 că cu ocaziunea primei licitațiuni, imobilul în discuțiune a fost adjudecat asupra minorului Șerban Opreanu și că în ziua supralicitațiunii s'a prezentat ca supralicitor D. Ralea care depunând plusul de 10 la sută, imobilul a fost adjudecat asupra sa fără să se fi făcut cele trei strigări cerute de art. 544 pr. civ., formalitatea substanțială și de ordine publică, necesară în vânzările pentru esire din indiviziune conform art. 960 combinat cu art. 549 și 550 pr. civilă;

Că această formalitate este necesară și în cazul când ca în speță, nu s'a prezentat decât un singur supralicitor fiindcă formalitatea este de ordine publică și nu se poate ști dacă între strigări nu s'ar mai fi prezentat și alții;

Având în vedere că prin motivul I de casare se susține că instanța de apel a violat art. 316 combinat cu 558, 559 și 689 pr. civ. și principiul de drept *voies de nullités n'ont pas de lieu contre les jugements* și art. 1201 cod. civil prin aceea că a considerat ca inadmisibilă acțiunea în anularea ordonanței de adjudecare pentru esirea din indiviziune, deși în contra acestei ordonanțe se putea face apel, întru cât prin această ordonanță s'au tranșat chestiuni de natură contencioasă, iar nu numai chestiuni de procedură, după cum prin exces de putere constată Curtea;

Considerând că într'adevăr, vânzările voluntare de imobile prin licitațiune publică, pentru ieșirea din indiviziune, au caracterul unor convențiuni făcute cu supravegherea justiției, așa că ordonanțele de adjudecare definitive, nu pot fi privite ca hotărâri judecătorești, deoarece tribunalul care procede la asemenea vânzări neavând a statua asupra vreunui litigiu sau conflict de interese opuse, nu lucrează ca instanță de judecată ci executând voința părților face simple acte de notariat;

Considerând că în contra acestor ordonanțe nu există drept de recurs, întru cât art. 689 pr. civ., pus sub secțiunea care tratează despre vânzarea bunurilor nemiscătoare ale minorilor, declarând comune acestei secțiuni mai multor articole din aceeași procedură relative la vânzările silite nu citează și art. 559 și urm. care prevăd dreptul de recurs în contra ordonanțelor de adjudecare, de unde urmează că această cale nu este deschisă contra ordonanțelor de adjudecare pronunțate în materie de ieșire din indiviziune;

Considerând că nefiind hotărâri judecătorești, în contra ordonanțelor de adjudecare ce se dau cu ocaziunea vânzării nu există nici dreptul de apel, acesta nefiind acordat de nici un text de lege și dacă s'ar admite acest drept prin efectul devolutiv al apelului, Curtea ar urma să refacă lucrările ce trebuiau executate de tribunal și prin consecință să procedă dânsa la vânzarea prin licitațiune pentru esire din indiviziune, ceea ce ar ieși din atribuțiunile ei legale; că dacă ordonanțele de adjudecare definitive nu sunt supuse apelului, nu pot fi atacate pe această cale nici jurnalele premergătoare licitațiunii definitive;

Considerând că dreptul de apel în contra unor asemenea ordonanțe nu se poate deduce nici din art. 316 pr. civ. pentru că acest articol, vorbind de sentin-

tele date de tribunal asupra unor judecări, presupune un litigiu între părți, pe când ordonanțele de adjudecare împreună cu jurnalele ce le premerg, nu sunt hotărâri judecătorești, ci, după cum s'a arătat mai sus, simple convențiuni de vânzare făcute sub controlul tribunalului;

Că dacă prin asemenea ordonanțe se statuiază și asupra unor incidente de natură contencioasă, ele nu pot căpăta caracterul de hotărâri judecătorești decât cu privire la acele incidente și prin urmare în atari cazuri, numai în limita acelor incidente, apelul contra lor este admisibil;

Că, în speță, ordonanța de adjudecare nesoluționând nici un incident de natură contencioasă, ci simple incidente de procedură, apelul nu era admisibil nici din acest punct de vedere;

Că dar vânzările pentru ieșirea din indiviziune nefiind decât vânzări voluntare făcute sub supravegherea justiției, care nu implică un conflict de interese opuse și nu angajează nici un litigiu, neregularitățile sau neobservarea formelor esențiale, nu pot fi reparate de cât pe calca acțiunii principale în nulitatea convențiunii de vânzare, potrivit dreptului comun;

Că astfel fiind, Curtea de fond, considerând admisibilă acțiunea în anularea ordonanței de adjudecare din speță și a jurnalelor ce-i premerg, nu a comis nici un exces de putere și nu a violat nici textele de lege și nici principiul de drept invocat de recurent așa că motivul I de casare nu este întemeiat;

Văzând motivul II de casare:

II. Violarea art. 544, 69, 698 pr. civ. și exces de putere:

Art. 698 pr. civ. trimite la 690, iar 690 trimite la 548, 549, 550 și 688 fără să pomenească de 544.

Art. 544 e relativ la prima licitație, adică la adjudecarea provizorie, nu la cea definitivă.

Pe de altă parte, este constant că atunci când se constată că în sală nu e decât un singur licitator, — cum a fost în speță — nu mai e nevoie de o formalitate completamente inutilă.

Prin urmare, și din acest punct de vedere soluțiunea Curții e greșită.

Având în vedere că prin acest motiv de casare se pretinde că instanța de apel ar fi comis un exces de putere și ar fi violat art. 544, 690 și 698 pr. civ. atunci când a decis că cele trei strigări sunt necesare chiar dacă se constată că în sală nu e decât un singur licitator;

Considerând că art. 549 pr. civ. prevăzând că în ziua fixată pentru supralicitatie, tribunalul va pune din nou bunul în licitație, urmează că și la această nouă licitațiune se vor îndeplini toate formalitățile cerute de lege pentru orice licitație, deci și formalitatea celor trei strigări, care este de ordine publică și aceeași chiar și atunci când în sală nu au mai fost și alți concurenți, întru cât nu este exclus ca între timp să se prezinte și alți licitatori;

Că astfel fiind, Curtea de fond, anulând ordonanța de adjudecare definitivă și jurnalele premergătoare, pentru motivul că nu s'a îndeplinit formalitatea celor trei strigări nu a comis nici un exces de putere și nu a violat textele invocate, ci din contră a făcut o justă aplicațiune a legii;

Că dar și motivul II de casare fiind neîntemeiat, recursul, câtă să fie respins cu cheltueli de judecată care prin apreciere se fixează la suma de 3000 lei.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I a

Audiența dela 14 Noembrie 1934

Președinția d-lui AL. IUCA, președinte

Gheorghe Manoliu cu V. Teodoreanu

Deciziunea nr. 1169 Dosar nr. 1534/1934

Contencios administrativ. Raport al directorului către autoritatea ierarhică. Aprecieri defavorabile. Dacă poate constitui un act de defăimare producător de daune. Acte de control ierarhic. Acțiuni în contencios. Respingere. Art. 3 lit. a din legea contenciosului administrativ. Art. 268, 273 din legea învățământului secundar din 1929.

Potrivit art. 3 lit. a din legea contenciosului administrativ, actele de control ierarhic nu pot fi atacate pe cale judecătorească.

Conform art. 103, 273 și 268 din legea pentru funcționarea școlilor secundare din 14 Iulie 1929, aprecierile pe care directorii le-ar face cu privire la activitatea profesorilor în mod spontan prin rapoartele lor la cererea autorităților superioare în mod confidențial, nu pot constitui acte de defăimare de natură de a produce daune, conform art. 998 c. civ., asemenea acte fiind referitoare la atribuțiunile lor de control ierarhic.

Curtea,

Asupra recursului introdus de Gheorghe Manoliu în contra deciziei civile nr. 21 din 1932 dată de Curtea de Apel Iași s. I-a.

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs din care rezultă că la 16 Septembrie 1929 intimatul Vasile Teodoreanu, profesor la Liceul Național din Iași, cere Inspectoratului Școlar al Circ. II-a Iași. un certificat constatator că n'a fost numit niciodată în comisiunea examinatoare a elevilor pregătiți în particular, nici în acea de admitere la clasa 4-a și a 5-a și nici în cursul anilor 1927-1928 și 1928-1929, în Comisiunea de admitere a clasei I dela Liceul Național; această petiție fiind trimisă Direcției Liceului Național „pentru referat” recurentul Gheorghe Manoliu. în calitate de director al aceluia liceu, cu referatul nr. 474 din 1929, pe verso petiției, arată că intimatul fiind un profesor nul, ministerul și inspectoratul școlar nu-l numește niciodată în comisiunile elevilor pregătiți în particular;

Ulterior, la 23 Ianuarie 1930, intimatul cheamă în judecată pe recurent spre a fi obligat a-i plăti suma de una sută mii lei cu titlu de daune pentru prejudiciul ce i-a cauzat: 1) prin cele referate Inspectoratului Școlar din Iași. și 2) prin faptul că i-a atins prestigiul întru cât l-a vorbit de rău față de elevii clasei a VII-a secundară.

Curtea de apel Iași s. I-a — prin deciziunea atacată cu recurs — a admis în parte acțiunea obligând pe recurent să plătească intimatului suma de 6.000 lei cu titlu de daune; și spre a decide astfel constată — în ce privește capătul de acțiune întemeiat pe faptul că recurentul ar fi vorbit de rău pe intimat față de elevi — că din depunerile martorilor Camli Gall, Vătu Constantin, Grigore Bălțeanu și Ilie Pascariu. rezultă că în anul 1928-1929 recurentul, în orele de curs ale cl. a VII-a făcând observații unor elevi — dintre acei care anterior urmaseră cursul de matematici cu intimatul — a afirmat că nu sunt ei de vină dacă nu au învățat nimic în clasele anterioare, ci relearnatul care nu i-a învățat și că astfel „au pierdut anii de-

geaba cu reclamantul"; că — motivează Curtea — dovada făcută prin acești martori, nu a fost înlăturată prin depozițiunile celorlalți martori, care au declarat că n'au auzit nici direct, nici indirect acele afirmațiuni; că de altfel numai unii din acești din urmă martori au fost colegi cu martorii Gall, Vătui și Bălțeanu care au arătat cele de mai sus, iar din ceilalți unul singur a fost coleg cu ei numai în clasa 3-a și a 4-a, deci nu în timpul când recurentul a făcut zisele afirmațiuni; că afară de aceasta declarațiunile contrare ale celor doi martori foști colegi cu martorii Gall, Vătui și Bălțeanu, nu puteau fi luate în seamă, decât dacă s'ar fi făcut dovada că ei nu au absentat nici o zi din anul școlar 1928-1929 de la cursul profesorului Gheorghe Maanoliu; că această dovadă nefăcându-se, rezultă că recurentul a făcut afirmațiunile defavorabile sus arătate în timpul când acești martori au lipsit; că prin aceasta recurentul a atins prestigiul intimatului, la care orice profesor are drept față de elevi; că prin atingerea prestigiului intimatului, recurentul i-a cauzat prejudicii morale și deci potrivit art. 998 c. civ., urmează a fi obligat la reparațiuni și apreciind împrejurările, Curtea fixează cuantumul despăgubirilor datorite pentru acest fapt la suma de trei mii lei.

Având în vedere motivul I de casare

I. — Exces de putere și violarea art. 3, alin. 1, lit. a din legea contenciosului administrativ, violarea art. 25 din legea organizării centrale a Ministerului de Instrucție și Culte din 1906, modificată la 4 Mai 1930; a art. 273 din legea pentru funcționarea școalelor secundare din 14 Iulie 1929; a art. 103, alin. 2 și art. 268 din legea învățământului secundar din 15 Mai 1928 și art. 998 cod. civ.

Onorata Curte de Apel a violat art. 3, alin. 1, litera a din legea contenciosului administrativ, când acordă reclamantului Vasile Teodoreanu daune în valoare de lei 5000, socotind că este o defăimare de natură a-i produce daune; că eu, în calitate de director al Liceului Național Iași, am referat Inspectoratului Școlar al circ. 13 Iași, în urma ordinului acestuia, că d-l Vasile Teodoreanu nu este numit în comisiunile de examinare a elevilor, căci este un profesor nul.

În adevăr, după acest text nu pot fi atacate pe cale judecătorească actele privitoare la exercițiul tutelei administrative și controlul ierarhic. Așa fiind, cred că orice apreciere ar rezulta din partea unui funcționar însărcinat cu controlul asupra altui funcționar supus acestui control, nu poate produce daune, căci acesta dintâi își exercită un drept, or numai o culpă poate produce daune conform art. 998 cod. civ.

Dar Onor. Curte, pentru a ajunge la concluziunile sale, restrânge noțiunea de control ierarhic susținând că dreptul de control al directorului de liceu asupra profesorilor școalei respective, nu poate fi înglobat în denumirea de control ierarhic, el ne având în scara funcționarilor un drept de ierarhie.

Prin această interpretare Curtea violează art. 25 din legea organizării centrale a Ministerului de Instrucție și Culte din 1906, modificată la 4 Mai 1930, care înglobează în alin. 2 în serviciul de control al învățământului public și pe directori și directoare; violează art. 273 din legea pentru funcționarea școalelor secundare din 14 Iulie 1929, care dă drept directorilor de a controla îndeplinirea exactă a datoriilor de către fiecare profesor; violează art. 103, alin. 2 din legea învățământului secundar din 15 Mai 1929, care dă drept directorului de a controla efectiv activitatea dirigintilor și a profesorilor, dându-i ca consecință acestul

control dreptul de a raporta ministerului, în mod confidențial (art. 269).

Curtea nu numai violează textele de mai sus care sunt adevărate criterii în stabilirea noțiunii de control ierarhic, dar comite un exces de putere, când examinează modul în care directorul s'a pronunțat într'un raport confidențial, deci care nu era public și care nu poate fi un fapt care să producă daune conform art. 998 cod. civ., căci atunci orice critică a activității unui funcționar, în speță a unui profesor, de acei însărcinați să controleze, poate fi socotită că îi atinge prestigiul, îi lezează cariera și el ar avea dreptul de daune. Tochmai de aceea și pentru a curma nesfârșitele procese ce ar rezulta din această situație, legiuitorul a introdus în art. 3, alin. 1, lit. a, intervențiunea ca asemenea acte de control să nu se rezolve pe cale judecătorească, ci pe cea administrativă.

Din cele expuse rezultă în mod evident că raportul meu către inspectorat nu este decât exercitarea unui drept și nu prezintă caracterele juridice ale unei culpe care să permită Curței de Apel aplicarea art. 998 cod. civ.

Având în vedere că în ce privește capătul de acțiune relativ la daunele pretinse pentru cele arătate de recurent în referatul adresat Inspectoratului școlar din Iași, că recurentul a obiectat înaintea instanței de apel că intimatul s'a adresat greșit instanțelor judecătorești, întru cât prin acest capăt de acțiune se plânge în contra unui act privitor la exercițiul puterii administrative și controlului ierarhic, acte cari potrivit art. 3 alin. 1 litera a din legea contenciosului administrativ, nu pot fi atacate pe cale judecătorească;

Curtea de apel prin deciziunea atacată cu recurs, a înlăturat această susținere pe motiv că deși conform textului de lege menționat, asemenea acte nu pot fi atacate pe cale judecătorească, totuși legea contenciosului având drept scop dezvoltarea principiilor din Constituție în ce privește responsabilitatea organelor puterii publice, proclamă dreptul celui vătămat prin abuz de autoritate nu numai de a cere desființarea abuzului, dar și despăgubiri pentru daunele încercate; că, în ce privește controlul ierarhic el se exercită asupra actelor săvârșite de funcționari, nu și asupra modului lor de a se comporta; că din combinațiunea art. 25 și 29 din legea organizării centrale a Ministerului Instrucțiunii din 1907, modificată la 4 Mai 1910, a art. 267 și următorii, din regulamentul nr. 20 de funcționare a școalelor secundare din 14 Iulie 1929, 95, 96 și următorii 102, 115, 157 din regulamentul din 16 Octombrie 1911 și 105 din legea pentru învățământul secundar din 15 Mai 1928, se deduce că serviciul de control al învățământului secundar public se compune din inspectorii învățământului secundar și din inspectorii școalei; că, drepturile directorului fiind mărginite la observarea respectării mecanice a regulamentelor și instrucțiunilor ministerului, e inadmisibil ca un director de școală secundară să-și dea avizul asupra capacității unui profesor; că dar recurentul afirmând, prin referatul nr. 474 din 1932, că intimatul este nul ca profesor a depășit competența sa, mai cu seamă că nu i se ceruse explicațiuni de către inspectoratul școlar asupra cauzelor înlăturării intimatului de la compunerea comisiunilor de examene și prin aceasta i-a atins prestigiul pricinuindu-i prejudicii morale prin discreditul ce i s'a aruncat în fața inspectoratului școlar, așa că în conformitate cu dispozițiunile art. 998 c. civ., Curtea apreciind a fixat daunele pricinuite la suma de 3.000 lei;

Având în vedere că prin motivul I de casare se pre-

linde că instanța de fond considerând că referatul făcut de recurent ar constitui o defăimare de natură a produce daune, ar fi violat art. 3 alin. 1 din legea contenciosului administrativ întru cât n'ar fi ținut seama de faptul că acel referat ar constitui un act de control ierarhic, care potrivit acestui text de lege n'ar putea fi atacat pe cale judecătorească; că motivând că dreptul de control al directorului de liceu asupra profesorilor școlii respective nu poate fi înglobat în denumirea de control ierarhic, ar fi violat art. 273 din legea pentru funcționarea școlilor secundare din 14 Iulie 1929, art. 103 alin. 2 din legea învățământului secundar din 15 Mai 1928, și ar fi comis un exces de putere, întru cât nu ar fi ținut seama de faptul că raportul în discuțiune nefiind un act public și neconstituind decât exercitarea unui drept, arătările cuprinse într'însul nu puteau constitui o culpă producătoare de daune în sensul art. 998 c. civ.;

Considerând că prin art. 273 din legea pentru funcționarea școlilor secundare din 14 Iulie 1929, se dă dreptul directorilor de a controla îndeplinirea exactă a datoriilor de către fiecare profesor; de asemenea prin art. 103 din legea învățământului secundar, din 13 Mai 1928, se prevede același drept pentru directori de a controla efectiv activitatea diriginților și a profesorilor, iar ca consecință a acestui drept de control li s'a acordat prin art. 268 din legea menționată din 1929 și dreptul de a raporta în mod confidențial;

Că, din economia acestor texte de lege și dat fiind caracterul confidențial al rapoartelor pe care directorii le-ar face cu privire la activitatea profesorilor, rezultă că aprecierile pe care ei le-ar face în mod spontan prin asemenea rapoarte, făcute la cererea autorității superioare, nu pot constitui un act de defăimare de natură a produce daune conform art. 998 c. civ., asemenea acte fiind referitoare la atribuțiunile lor de control ierarhic;

Că astfel fiind și întru cât, potrivit art. 3 punct. a, din legea contenciosului actele de control ierarhic nu pot fi atacate pe cale judecătorească și întru cât în speță nu s't făcut nici dovada relei credințe din partea recurentului, cu ocazia facerii raportului în discuțiune, rezultă că numai cu exces de putere și violarea textelor de lege arătate, instanța de fond a considerat cele cuprinse în referatul în discuțiune drept o defăimare de natură a produce daune;

Că deci motivul I de casare fiind întemeiat urmează să se admită recursul, fără a se mai discuta celelalte motive de casare, la care recurentul a renunțat;

Apreciind asupra cheltuelilor, Curtea le fixează la suma de 3.000 lei.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

NOTA. — Chestiunea de fapt se prezintă astfel: Directorul unui liceu, după ce creează o atmosferă defavorabilă unui coleg, profesor la același liceu, nu numai înaintea celorlalți colegi, ci chiar a elevilor acelui profesor, consemnează această apreciere și într'un referat cerut de inspectorul școlar că „este un profesor n'ul și de aceea nu a fost propus nici într'o comisiune de examinare”.

Instanța de fond constatând că această apreciere constituie un act de defăimare producătoare de daune, conform art. 998, l'a condamnat.

În recurs s'a ridicat chestiunea că un atare referat, deși defăimător, constituind un act de control ierarhic, nu este producător de daune și nu putea fi atacat de

cât pe calea acțiunii în contencios, iar nu pe calea dreptului comun; *acțiune judecătorească*.

Însă, independent, de anularea referatului directorului liceului, care într'adevăr, după dispozițiunile legii învățământului secundar din 1929, nu s'ar putea face decât pe calea unei acțiuni în contencios, fiind privitoare la o calificare de aptitudine profesională, rămâne totuși caracterul defăimător al actului, și, credem, că instanțele de drept comun au căderea să-l judece, pe temeiul art. 998 c. civ., care nu exclude calea acțiunii în contencios.

Până să se anuleze calificarea pe calea contenciosului administrativ, pot foarte bine să cer pe cale judecătorească să dovedesc, că această calificare intenționat a fost făcută defavorabilă, și are un caracter bine stabilit de defăimare, după cum de altfel reeșea și din constatările de fapt ale instanței de fond, să pretind daune, conform art. 998 c. civ. care dispune „că ori cine produce altuia o daună este obligat să o repare”.

De aceea credem, că Înalta Curte, a căutat pe o chestiune de formă, să evite soluționarea unei chestiuni în fond, — când reclamantul — intimatul în recurs — nu a cerut decât o satisfacțiune de fond, iar nu de formă, căci este cel mai grav lucru, ca la adăpostul unui control ierarhic să defăimezi pe un coleg, fără temeinice motive.

E. C. DECUSARA.

NALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența dela 1 Martie 1935

Prezidenția d-ui D. G. LUPU, prezident

Soc. an. „Mars” cu Primăria Municipiului Bălți și a.

Decizia nr. 405. Dosar nr. 3024/933

Comisiune interimară. Competință. Acte de dispoziție. Autoritate tutelară. Intervenție. Admisibilitate. Acte excedând competența. Nulitate. Art. 247 pr. civ.; art. 341 lin legea administrațiunii locale din 15 Iulie 1931.

1. — Potrivit art. 341 din legea pentru organizarea administrației locale din 15 Iulie 1931 nulitățile de drept se pot invoca la orice epocă atât de organele de control, cât și de orice persoană interesată; ele se pot pronunța chiar din oficiu de organele competente. În interesul ordinii publice, pe care legiuitorul a socotit-o grav atinsă prin săvârșirea actelor lovite de nulitate absolută, Ministerul de Interne, ca organ de tutelă și control al Municipiilor este îndrituit să intervină, chiar în instanța de apel, ca să se constate nulitatea actelor făcute de administrațiile autonome cu încălcarea legii. Imprejurarea că înaintea primei instanțe primăria a susținut alăturarea de soc. recurentă validitatea încheierii comisiunii interimare, nu-i ridică dreptul de intervenție.

Atât intervențiunea Ministerului de Interne cât și a primăriei urmând același scop ca și acțiunea principală, nulitatea încheierii comisiunii interimare are în realitate caracterul de intervențiune accesorie acțiunii principale, astfel că ea este admisibilă chiar în instanța de apel.

2. — Art. 536 din legea administrației locale din 15 Iulie 1931 recunoaște întreaga competență comisiunilor interimare, afară de contractarea de împrumuturi și acte de dispoziție.

Prin acte de dispoziție se înțeleg în principiu, pe lângă înstrăinările propriu zise și actele care, chiar

dacă n'au de obiect exclusiv o transmisiune totală sau parțială a dreptului de proprietate, totuși nu se pot încadra în sfera actelor de administrație. Aceste acte din urmă, în sistemul legii, au ca un caracter propriu pe acela de a nu angaja viitorul pe un interval mai mult sau mai puțin lung.

În speță, fiind vorba de o concesiune de lucrări publice, care este o operațiune complexă: 1) o concedare temporară a drepturilor puterii publice a administrației și 2) un contract administrativ, — aceste acte excedând competența comisiilor interimare, conform art. 341 din legea pentru organizarea administrațiilor locale, sunt nule de drept.

S'au ascultat recurența prin dl-avocat Eugen He-rovanu, Primăria Municipiului Bălți prin dl-avocat Gh. M. Dumitrescu și Ministerul de Interne prin dl-avocat Mavrache, lipsind Dr. Em. Buzenchi.

Curtea,

Asupra recursului introdus de Soc. An. „Mars” contra deciziei nr. 183 din 20 Aprilie 1932 a Comitetului Central de Revizuire s. I-a, în proces cu Dr. Emil Buzenchi și alții;

Având în vedere că prin deciziunea atacată cu recurs Comitetul Central de Revizuire reformând în totul deciziunea pronunțată în primă instanță de Comitetul local de revizuire Chișinău, a admis contestațiunea făcută de Dr. Emil Buzenchi în contra înche-erei Comisiunii Interimare a Municipiului Bălți din 27 Octomvrie 1931, și prin consecință, a declarat nulă de drept acea încheere, anulând atât caietul de sarcini cât și contractul intervenit pe baza acelei încheeri între Primăria Municipiului Bălți și soc. an. „Mars” recurența de azi, pentru prelungirea concesiunii iluminatului electric al acelui municipiu, pe încă 5 ani, dela 1 Ianuarie 1934, până la 1 Ianuarie 1939, în schimbul plății unei sume de 60.000 lei anual;

Având în vedere că pentru a da această soluțiune instanța de fond argumentează:

A) Că, comisiunile interimare nu au putere de a face acte de dispoziție, ci numai acte de administrație; că, concesionarea iluminatului electric al municipiului pe timp de 5 ani, cu caracter de monopol, constituind un act de dispozițiune, efectuarea sa ieșea din sfera atribuțiilor Comisiunii interimare; că, Comisiunea interimară acordând totuși, în speță, soc. „Mars” dreptul de concesiune a iluminatului orașului pe timp de 5 ani, actul său este lovit de nulitatea de drept prevăzută de art. 341 din legea pentru organizarea administrațiilor locale;

B) Că deciziunea Comisiunii interimare este nulă de drept și în baza dispozițiilor art. 89, 90, 91 și 92 din aceeași lege, pe motiv că este luată în afara adunărilor legale ale Comisiunii interimare și anume: au fost convocați numai 5 din numărul de 9 membri care compuneau comisiunea; nu s'a prevăzut în ordinea de zi chestiunea concesionării iluminatului; nu s'a motivat urgența aducerii chestiunii într-o ședință extraordinară; nu s'a arătat în procesul-verbal că la debateri a luat parte și secretarul comunei deși semnează procesul verbal;

C) Și în fine că, deciziunea comisiunii interimare este nulă și pentru motivul că concesiunea nu s'a acordat prin licitație publică și nu s'a făcut nici cu respectarea formelor prevăzute de legea administra-

țiunii pe baze comerciale a întreprinderilor Statului și legea energiei;

Având în vedere că în contra acestei deciziuni soc. „Mars” a introdus recurs pentru patru motive de casare ;

Asupra primului motiv de casare astfel formulat:

Violarea art. 247 și urm. pr. civ.; 30 și urm. din legea pentru accelerarea judecăților și gresita aplicațiune a principiilor care guvernează organizarea procesului civil, pentru că după aceste texte și principii comitetul nu trebuia să considere ca admisibile, intervențiunile făcute în apel de către Ministerul de Interne și Primăria Bălți.

În procedura de judecată înaintea comitetelor de revizuire nu prevede nici o regulă cu privire la exercițiul dreptului de intervențiune. Acest drept, sau mai precis această cale formală, rămâne, deci și în această materie supusă dreptului comun. Astfel, după normele cunoscute, atât intervenția primăriei cât și a Ministerului de interne trebuiau înlăturate: a primăriei pentru motivul că aceasta figurase la prima instanță cu un rol și o situație pe care nu o mai putea schimba, iar a Ministerului de Interne pentru motivul că neavând caracterul de intervenție accesorie sau conservatorie ea nu se putea face pentru prima dată în apel.

Având în vedere că prin acest motiv de casare recurența se plânge de violarea art. 247 și urm. pr. civ. 30 și urm. din legea accelerării judecăților greșită aplicare a principiilor care guvernează organizarea procesului civil, pentru că, după aceste texte și principii, comitetul nu trebuia să considere ca admisibile intervențiunile făcute în apel de către Ministerul de Interne și Primăria Bălți, ci trebuiau respinse ca inadmisibile, a primăriei pentru că figurase la prima instanță ca pârîtă, situațiune pe care n'o mai putea schimba, iar a Ministerului pentru că neavând caracterul de intervenție accesorie, nu se putea face pentru prima dată în apel;

Considerând că legea administrațiilor locale și legea de organizare a comitetelor locale de revizuire neavând nici o dispozițiune cu privire la procedura de judecată referitoare la exercițiul dreptului de intervenție, în această materie urmează a se aplica prin analogie principiile dreptului comun ale procedurii civile, dar numai în măsura în care aceste principii se pot concilia cu dispozițiunile speciale ale legii administrative;

Considerând că în speță fiind constant că litigiul angajat prin contestațiunea doctorului Emil Buzenchi are de obiect constatarea nulității de drept a înche-erei Comisiunii interimare a Municipiului Bălți privitoare la prelungirea concesiunii iluminatului acestui oraș în favoarea societății recurente, pe motiv că această încheere ar fi fost luată cu nesocotirea cerințelor legii administrative, atât interesul intervenienților cât și caracterul intervențiunii lor, urmează a fi examinate în raport cu dispozițiunile speciale ale legii administrative privitoare la nulitățile de drept;

Considerând că potrivit art. 341 din legea pentru organizarea administrațiilor locale nulitățile de drept se pot invoca la orice epocă atât de organele de control, cât și de orice persoană interesată; ba mai mult ele se pot pronunța și din oficiu de către organele competente;

Că prin urmare, în interesul ordinii publice pe care legiuitorul a socotit-o grav atinsă prin săvârșirea actelor lovite de nulități absolute, orice persoană în-

teresată precum și organele de control fiind egal îndreptățite să se adreseze instanțelor competente pentru constatarea lor, urmează că Ministerul de Interne, care este organ de tutelă și control al municipiilor și prin urmare chemat să vegheze la stricta aplicare a legii de către aceste administrațiuni, era în drept, în conformitate cu art. 342 și urm. din legea administrativă, să se adreseze comitetului de revizuire local sau central, spre a constata nulitatea actelor făcute de administrațiunile autonome cu călcarea legii, putând, în baza art. 342 menționat mai sus, chiar să suspende deliberările lovite de nulitate, în cazul când au fost puse în executare; că Primăria Municipiului Bălți de asemenea avea drept și interes să pună concluziuni înaintea Comitetului Central de revizuire, independent de orice intervențiune sau apel, deoarece a figurat ca parte înaintea Comitetului local de revizuire, iar litigiul purta asupra unui act al său propriu; că de asemenea, împrejurarea că înaintea primei instanțe, primăria a susținut alături de societatea recurentă validitatea încheerii sale, nu-i ridică dreptul de a reveni și susține nulitatea încheerii, deoarece fiind vorba de o nulitate de drept și prin urmare de ordine publică, nu i se poate opune nici o achiesare și nici renunțare, cu atât mai mult cu cât comitetul era în drept — după cum s'a expus mai sus — să pronunțe singur și din oficiu această nulitate, independent de orice intervențiune din partea primăriei;

Considerând că atât intervențiunea Ministerului de Interne cât și a Primăriei Municipiului Bălți, urmărind același scop ca și acțiunea principală a doctorului Emil Buzenchi, constatarea nulității încheerii comisiunii interimare, și nu stabilirea vreunui alt drept potrivit în favoarea lor, au în realitate caracterul de intervențiuni accesorii acțiunii principale astfel că și din acest punct de vedere ele trebuiau admise direct înaintea instanței de apel;

Că deci motivul I de casare fiind nefondat, călă a fi respins;

Asupra motivelor II și III de casare astfel formulate:

II. Denaturarea faptelor cauzei, prin expunerea lor defectuoasă, prin omisiuni nejustificate și caracterizări fundamentale greșite. Nemotivare, cu privire la aceste expuneri și caracterizări.

Înainte de a intra în formularea considerentelor deciziunii sale, Comitetul Central de revizuire face o expunere a faptelor cauzei. Dar, spre deosebire de expunerea clară, precisă și obiectivă din hotărîrea comitetului local, aceasta din urmă e pînă de omisiuni și caracterizări greșite; așa că ea prezintă faptele într'un aspect și o semnificație cu totul străină de realitate. Afară de aceasta, nici nu-și dă osteneala să explice pentru ce prezintă lucrurile în felul acesta, adică nu motivează nici punctul său de vedere, nici impresiunile sale proprii.

Astfel deciziunea nu vorbește nimic despre caracterul tranzacțional al convențiunii, nici măcar nu se referă la împrejurările și motivele care au determinat și justificat pe primărie să admită prelungirea concesiunii. Comitetul nu vede în toată această afacere decât prelungirea în sine a contractului, avantajul societății concesionare de a profita de noul termen; dar tace cu desăvîrșire asupra obligațiunilor destul de grele și oneroase pe care primăria le-a impus societății ca echivalent al acestei prelungiri. Comitetul nu înțelege de ce această prelungire se face cu un an înainte de expirarea termenului contractului actual și contestă urgența lucră-

rilor, deși noul contract lămurește că realizarea noului program reclamat de cetățenii orașului trebuia să înceapă imediat. Comitetul nu-și explică de asemeni pentru ce, în situația dată, avantajile obținute de Primăria Bălți, nu se puteau obține printr-o nouă concesiune străină, ci numai de vechea concesiune care dispune de organizarea existentă, pe când orice nou concesionar ar fi trebuit să organizeze toată instalația și lucrările din nou.

O gravă eroare de acest fel o mai comite instanța de fond afirmând că actul administrativ supus verificării și criticii sale (deciziunea pentru reînnoirea și prelungirea concesiiei) ar fi un act de dispoziție și nu unul de administrație. Noi am arătat pe larg atât în concluziunile orale cât și în notele scrise că dimpozitivă acest act este prin toate elementele sale un act eminent administrativ. Această chestiune este capitală și determinantă în sfera procesului nostru pentru că de ea depinde întreaga soluție a problemei. De altfel și revin asupra ei mai departe în motivul 4.

III. Rea aplicațiune a art. 341 și urm. din legea administrațiunii locale, întru cât comitetul central a considerat că nulități absolute (de drept) unele cauze de anulare pe care legea nu le consideră decât ca relative.

Motivele de drept invocate în contra actului atacat sunt de două feluri: printr-o serie din aceste motive, se pun în discuție condițiunile formale ale actelor făcute de organele administrative; prin celelalte se discută însuși fondul juridic și legal al operației administrative. În sistemul consacrat prin legea administrațiunii locale, cauzele de anulare nu se pot invoca decât pe căile ordinare (acțiune în anulare, apel, recurs), înăuntrul termenelor prefixe pe care le stabilește; așa că odată aceste termene expirate, actele atacate rămân definitive și valabile. Iar cauzele de nulitate „de drept“ se pot invoca oricând, adică peste aceste termene și de către ori cine poate justifica un interes de a le invoca.

Art. 341 din lege indică patru cazuri precise în care poate fi vorba de anularea de drept. Din acest text și din acele ce urmează ca și din întreaga economie a legii, rezultă că toate celelalte cazuri nu aduc în discuție decât nulități relative.

Aceste cazuri, legea le caracterizează cu expresiunea „cazuri sau motive de anulare“, pe care le opune cazurilor „de nulitate de drept“.

Pentru a justifica punctul său de vedere în problema pusă, Comitetul central de revizuire pretinde (cu argumente foarte îndoielnice) că actul comisiunii de Bălți are caracterul și valoarea unui act de dispoziție, conchizând de aici că el nu putea intra în competența comisiunii interimare. Argumentarea e forțată și nejustificată, pentru că acest act, având de obiect buna funcționare a unui serviciu public de necesitate imediată și generală, adică îndeplinirea unei obligațiuni legale, în care beneficiile bugetare trec pe al doilea plan, fără a înstrăina sau diminua ceva din patrimoniul orașului, este și rămâne un act eminent administrativ. Astfel, sub nici un cuvânt, cazul nostru nu intră în cadrul art. 341, cum de asemenea nu intră sub aplicațiunea acestui text nici preținsele nereguli formale cu privire la care s'au invocat art. 90 și urm. din aceeași lege.

Având în vedere că prin partea a doua a motivului II și prin motivul III de casare recurenta se plînge de rea aplicațiune a art. 341 și urm. din legea pentru organizarea administrațiunii locale, denaturare, omisiuni nejustificate, caracterizări fundamentale greșite și nemotivare, susținând în esență că actul încheiat de primărie cu dânsa, fiind de natură tranzacțională și având de obiect buna funcționare a unui serviciu public de necesitate imediată și generală, adică împlinirea unei obligațiuni legale în care beneficiile trec pe al

doilea plan și neînstrăinând sau nediminuând cu nimic patrimoniul comunei, este un act eminamente de administrațiune care nu intră în cadrul art. 341 din legea menționată;

Considerând că în speță este constant că la data de 27 Octomvrie 1931, când a intervenit între recurentă și Primăria Municipiului Bălți convențiunea de prelungire a contractului privitor la iluminatul orașului pe încă 5 ani, acest municipiu era administrat de o comisiune interimară;

Considerând că, potrivit art. 357 din legea pentru organizarea administrațiunii locale din 3 August 1929, puterile comisiunilor interimare erau mărginite la actele de administrațiune, ele neputând vota bugete, nici angaja finanțele comunale sau județene decât în limitele bugetului în curs;

Că, în mod tranzitoriu și numai până la instalarea consiliilor județene, comunale și sătești, rezultatele din noile alegeri ce urmau a se efectua, în conformitate cu acea lege, puterile comisiunilor interimare, numite după punerea în aplicare a legii, au fost lărgite, într-o anumită măsură, prin dispozițiunile art. 536 din lege, după cari aceste comisiuni vor avea drepturile stabilite pentru consiliile comunale și județene, în afară de contractarea de împrumuturi și actele de dispoziție privitoare la averea județelor și comunelor;

Că, ulterior, prin legea din 15 Iulie 1931, pentru modificarea unor dispozițiuni din legea pentru organizarea administrației locale, atribuțiunile comisiunilor interimare au fost definitiv fixate, în condițiunile citatului text al art. 536 din legea administrației locale, recunoscându-li-se, astfel în mod permanent, după cum s'a arătat, întreaga competență a consiliilor comunale și județene, în afară de contractarea de împrumuturi și actele de dispoziție;

Având în vedere că, prin acte de dispozițiune, în sensul legii, se înțeleg, în principiu, pe lângă înstrăinările propriu zise, și acele acte cari chiar dacă n'au de obiect în mod exclusiv o trnsmisiune totală sau parțială a dreptului de proprietate, nu se pot încadra totuși în sfera actelor de administrațiune;

Că, în adevăr, aceste din urmă acte au, în sistemul legii, ca un caracter propriu, pe acela de a nu angaja viitorul decât pentru un timp mai mult sau mai puțin scurt, prin convenții ce au de unic scop conservarea sau fructificarea bunurilor comunale sau județene;

Că, în sensul acesta, dispozițiunile art. 357 din lege, după cari puterile comisiunilor interimare sunt mărginite la actele de administrațiune, trebuie luate în înțelesul restrâns și limitativ mai sus enunțat;

Că chiar după punerea în aplicare a legii din 15 Iulie 1931, sub imperiul căreia a intervenit încheerea atacată a Primăriei Municipiului Bălți, competența acestor comisiuni fiind limitată tot la actele de administrațiune, — căci legea le conferă drepturile stabilite pentru consiliile comunale și județene, dar le interzice formal actele de dispozițiune, — caracterul și sfera de aplicațiune a acestor acte nu poate fi alta;

Că, în sfârșit, și în spiritul aceluiași dispozițiuni, un text nu mai puțin categoric, art. 442 alin. 8 din legea administrației locale, referindu-se în mod special la angajările de lucrări sau concesiuni a căror plată se stipulează în anuități sau cu dreptul pentru concesiionari, de a face exploatarea în folosul lor, pe un timp oarecare, — cum este cazul în speță — le pune pe același plan și le supune aceluiași regim cu împrumuturile și cumpărările de imobile, cari se plătesc în mai multe rate anuale, — acte de pură dispoziție, cari an-

gajând în același timp, mai multe exerciții bugetare, exced, necontestat, competența limitată a comisiunilor interimare;

Având în vedere, de altfel, că, prin natura sa concesiunea de lucrări publice e o operațiune care se descompune juridicește în două deosebite elemente, deși strâns legate unul de altul;

1) Creerea unei situațiuni regulamentare având de obiect concedarea temporară a drepturilor de putere publică ale administrațiunii, necesară pentru construcția lucrării și exploatarea ei sub formă de serviciu public, — situațiune care creează, în persoana concesiionarului, pe deoparte: un drept oarecum real administrativ, de folosință exclusivă, temporară și revocabilă, asupra domeniului public, opozabil terților pe calea acțiunii posesorii; pe de altă parte, anumite drepturi de putere publică, printre cari acela de a face eventual, exproprieri pentru construirea lucrării, de a exercita poliția domeniului public cum și de a percepe o redevență asupra publicului, ca preț al serviciului prestat, dar în parte și ca taxă publică, concesiunea conferind concesiionarului un adevărat monopol;

2) Un contract administrativ, cu stipulațiuni referitoare la construcția lucrării și la exploatarea serviciului public, adică cu caiet de sarcini și tarif maximal;

Că în aceste condiții, natura juridică a concesiunei de lucrări publice e aceea a unei operațiuni mixte, care ține de locațiunea de serviciu sau de lucrări, întru atât întru cât crearea lucrului asigurat depinde, în principal, de munca concesiionarului sau de a lucrătorilor lui, — ține însă, în oricare măsură și de vânzare întru cât concesiionarul, având exercițiul acțiunilor posesorii, trebuie considerat ca achizitor și titular al unui drept patrimonial de o natură particulară, care, deși ieșind din cadrul drepturilor prevăzute și regulate de codul civil, poate face oricând obiectul unui act de înstrăinare;

Că, astfel în speță, instanța de fond constatând în fapt că s'a acordat recurteii un drept de concesiune pentru iluminatul electric al municipiului, cu drept de exploatare a serviciului public și cu caracter de monopol în favoarea concesiionarului pe timp de 5 ani, angajându-se finanțele municipiului pe mai mult de un an, cu drept cuvânt a putut califica acest act ca un act de dispozițiune care excede puterile conferite de lege comisiunilor interimare;

Considerând că potrivit art. 341 din legea pentru organizarea administrațiunii locale, încheerile consiliilor municipale sau comisiunilor interimare, luate asupra obiectelor străine de căderea lor, sau contrare legilor și regulamentelor sunt nule de drept;

Că hotărîrea Comisiunii Interimare a Municipiului Bălți de prelungire a concesiunii pentru iluminatul electric al orașului, — după cum s'a arătat mai sus — ieșind din sfera atribuțiunilor comisiunii interimare, încheerea sa asupra acestei chestiuni precum și convențiunea intervenită pe baza ei, sunt nule de drept;

Că instanța de fond constatând și pronunțând această nulitate, a făcut în cauză o justă aplicațiune a textelor și principiilor invocate în motivul de casare;

Considerând că pretențiunea recurteii că în speță n'ar fi vorba de un contract de concesiune nou, ci numai de o tranzacțiune în ce privește vechiul contract de concesiune este neconcludentă și nu poate conduce la altă soluțiune în cauză, deoarece dacă este constant că vechiul contract a cărui prelungire s'a făcut prin convențiunea din speță are, cel puțin în parte, caracterul unui act de dispo-

zițiune, care excede puterile comisiei interimare, cu atât mai mult o tranzacțiune cu acest obiect are acest caracter;

Că deci, partea doua a motivului II și motivul III de casare fiind nefondate, cată a fi respinse.

Având în vedere că prin prima parte a motivului II de casare recurenta se plânge de omisiuni și greșeli făcute de instanța de fond prin aceea că n'a motivat că prelungirea contractului s'a făcut cu importante obligațiuni puse de primărie în sarcina societății recurente, că lucrările erau urgente deși vechea concesiune expira abia peste un an, deoarece erau reclamate de cetățenii orașului, că o nouă concesiune urmând să necesite o nouă instalațiune n'ar fi putut oferi avantajele oferite de vechea concesionară care avea toate instalațiunile gata, iar prin motivul IV de casare susține că nulitatea reținută de instanța de fond și sprijinită pe împrejurarea că prelungirea concesiunii s'a făcut fără licitație publică, este nefondată;

Considerând că prin examinarea motivului III de casare și prin examinarea părții a doua a motivului II statuându-se în mod definitiv că încheierea comisiei interimare precum și contractul încheiat pe baza ei sunt nule de drept ca fiind luate asupra unor chestiuni streine de atribuțiunile comisiei, iar deciziunea instanței de fond putându-se menține pe acest unic motiv de nulitate, este inutil a mai examina motivul IV de casare privitor la al doilea temei de nulitate, precum și chestiunile de fapt ce fac obiectul primei părți a motivului II de casare și care nu au nici o legătură cu nulitatea de drept pe care se sprijină deciziunea instanței de fond;

Că astfel fiind recursul este nefondat și cată a fi respins ca atare, cu cheltueli de judecată, pe care Înalta Curte apreciind le fixează la suma de 8.000 lei.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. II-a

Audiența dela 13 Decembrie 1934

Președenția d-lui CAMIL DEMETRIESCU, consilier

Soc anon. Banca Românească cu Soc anon.

Țesătoria Textilă Sf-tul Luca

Decizia civilă nr. 518. Dosar nr.2177/934

Executare. Act autentic. Creanță nelichidă. Lichidarea ei, conform convenției părților din actul autentic, prin act ulterior sub semnătură privată, emanat de la creditor. Nu poate fi investit cu formula executorie. Art. 20 din legea autentificării actelor.

Pentru a putea procedea la investirea unui act autentic cu formula executorie și în urmă la executarea lui, trebuie ca creanța a cărei realizare se urmărește prin executare să fie constatată prin acel act autentic, iar nu prin alte acte sub semnătură privată, cu toate că părțile, cu ocazia încheierii actului autentic, au consimțit ca suma datorată să fie determinată, fără putință de contestare din partea debitorului, prin acte sub semnătură privată emenate, ulterior, dela creditor, care să întregască actul autentic.

S'au ascultat d-nii avocați St. Tudorache și Flechtenmacher din partea Băncii Românești și Vasilescu-Notara din partea Țesătoriei textile Sf-tul Luca.

Curtea,

Asupra apelului făcut, prin petiția înregistrată la nr. 13.463 din 18 Septembrie 1934, de către Societatea anonimă Banca Românească cu sediul în București strada Smârdan nr. 5, în contra sentinței cu nr. 690 din 1934 a Tribunalului Ilfov s. notariat, prin care, admitându-se contestația făcută de intimata Societatea anonimă Țesătoria Textilă Sft. Luca, cu sediul în București, calea Călărașilor nr. 203, s'a suspendat

executarea întreprinsă de apelantă Societatea anonimă Banca Românească asupra imobilelor situate în București, strada Delea Veche n-rele 20, 23, 24, 26 și 30 și Calea Călărașilor n-rele 203 fost 201 și 205 fost 203, proprietatea intimătei contestatoare, în baza contractului de deschidere de credit în cont curent garantat cu ipotecă autenticat de Tribunalul Ilfov s. Notariat la nr. 4.489 din 1926 și înscris la nr. 381 din 1926, de același tribunal, investit cu formula executorie, până la definitivă tranșare a acțiunii pendinte înaintea Tribunalului Ilfov s. la comercială, înreg. la nr. 32.325 din 14 Octombrie 1933, al cărei obiect este stabilirea creanței societății apelante, a cărei realizare se urmărește prin urmărirea atacată de intimată cu contestația dedusă în judecata acestei Curți prin apelul de față, cum și asupra apelului făcut de Societatea anonimă Țesătoria Textilă Sft-ul Luca, prin petiția înregistrată la nr. 11.934 din 5 Octombrie 1934, în contra aceleiași sentințe.

Având în vedere actele și lucrările din dosar, cum și concluziunile orale ale părților :

Având în vedere că din toate acestea se stabilește în fapt următoarele:

La 13 Februarie 1926, între Societatea apelantă Banca Românească și intimata Societatea anonimă Țesătoria Textilă Sft-ul Luca intervine un contract autenticat de Tribunalul Ilfov s. Noariaț la nr. 4.489 și înscris la nr. 381 din 13 Februarie 1926, de același tribunal, prin care Societatea anonimă Banca Românească deschide Societății anonime Țesătoria Textilă Sft. Luca un credit în cont curent, garantat cu o ipotecă asupra mai multor imobile ale acesteia, până la concurența sumei de 5.000.000 lei, la sumele debitate în cont curent curgând o dobândă de 11 la sută pe an și un comision trimestrial de 2 la sută, ambele socotite la fiecare închidere trimestrială, prevăzându-se la art. 3 lit. c, din contract, că extrasele trimestriale ale contului curent se vor trimite societății intime pentru a le verifica și confirma, lipsa de confirmare a acestor extrase în timp de 15 zile dela expedierea lor, sau continuarea contului curent, considerându-se ca o acceptare și definitivă confirmare a lor, iar la litera d, același articol, că soldul acestui credit în cont curent va fi primit de Societatea anonimă Țesătoria Textilă Sft-ul Luca, așa cum va rezulta din registrele Băncii Românești, pe care îl va recunoaște ca definitiv și exigibil, bance nefiind obligată a cere lichidarea contului curent pe cale judecătorească, potrivit art. 3 lit. f, banca având dreptul să-i retragă societății intime creditul, denunțând contul oricând va voi, prevăzându-se la art. 6 că, în caz de neîndeplinire a vreuneia din condițiunile contractului, sau în caz de denunțare a contului curent, „actul devine imediat exigibil și Banca Românească are dreptul oricând ca, fără somație, punere în întârziere sau chemare în judecată, să investească actul cu formula executorie și să ceară punerea lui în executare, urmărind și vânzând, fie imobilele ipotocate, fie orice altă avere a Societății anonime Țesătoria Sft-ul Luca pentru despăgubirea ei de toate sumele ce i se vor datora”.

La 7 Februarie 1929, Societatea apelantă Banca Românească avizează printr'o scrisoare pe intimată Societatea anonimă Țesătoria Textilă Sft-ul Luca că îi denunță contul pe data de 20 Februarie 1929, iar la 27 Februarie 1929, printr'o altă scrisoare, îi remite extrasul contului încheiat pe data de 20 Februarie 1929, cu un sold debitor, în favoarea băncii, de 5.617.900 lei, invitând-o a-l achita până la 28 Februarie 1929, invitațiune căreia intimata societate nefiind următoare, la 1 Martie 1929, Banca Românească cere investirea actului cu formula executorie, procedând apoi la formele de executare.

La 25 Octombrie 1933, prin petiția înreg. la nr. 77.007, Societatea anonimă Țesătoria Textilă Sft-ul Luca, introduce o contestație la executarea întreprinsă de Societatea anonimă Banca Românească, pe motiv că, întru cât contractul de

cot curent încheiat între dânsa și apelantă nu a fost lichidat, nici pe cale convențională, nici pe cale judecătorească, neputându-se ști care este cuantumul creanței băncii apelante, în caz când o creanță ar exista în favoarea acesteia, banca nu putea proceda la executare, cerând suspendarea urmăririi până la soluționarea acțiunii pendinte înaintea Tribunalului Ilfov s. I-a comercială, înreg. la nr. 32.325 din 14 Octombrie 1933, introdusă de contestatoare contra Băncii Românești, al cărei obiect este stabilirea creanței societății apelante, a cărei realizare aceasta o urmărește prin urmărirea întreprinsă în contra contestatoarei, contestațiune care fiindu-i admisă prin sentința cu nr. 690 din 1934 de către Tribunalul Ilfov s. Notariat, Societatea anonimă Banca Românească introduce apelul de față.

Având în vedere că apelanta Societatea anonimă Banca Românească susține că greșit a fost admisă contestațiunea intimăteii pe considerațiunea că creanța băncii nu ar fi lichidă, întru cât din moment ce, prin contractul autentic de deschidere de credit în cont curent, pe baza căruia banca a procedat la executare în urma investirii lui cu formula executorie, se prevede că debitoarea Societatea Anonimă Tesătoria Textilă Sf-tul Luca va primi soldul creditului în cont curent ce i-a fost deschis de bancă, așa cum va rezulta din registrele acesteia, banca nefiind obligată a cere lichidarea contului curent pe cale judecătorească și întru cât în urma denunțării de către bancă a contractului, aceasta a trimis intimăteii, prin scrisoare recomandată, extrasul de cont constatator al unui sold de 5.714.900 lei, în favoarea băncii, a supra căruia intimata nu a făcut nici o obiecțiune, confirmând chiar, în scris, intimata, alte două solduri ulterioare, în 1929, cari nu erau decât dobânzi adăugate, conform convențiunei, la soldul de 5.714.900 lei, cu care pornise executarea nu se poate pretinde că creanța băncii urmăritoare nu este certă și lichidă;

Considerând că execuțiunea silită este mijlocul pe care legea îl pune la dispoziția creditorului a cărui creanță este constatată printr'un titlu executoriu și întrunește condițiunile de a fi certă, lichidă și exigibilă, ca să poată ajunge la realizarea ei;

Că numai după ce această constatare, care poate fi făcută sau printr'o hotărîre definitivă, sau printr'un act autentic, a avut loc, se poate proceda în urmă la executare, care are de scop realizarea efectivă a creanței constatate, investind, în prealabil cu formula executorie, hotărîrea sau actul autentic care constată creanța;

Că, întru cât creanța de 5.714.900 lei, a cărei realizare efectivă se urmărește de intimată prin executarea de față, nu este constatată prin contractul autentic, a cărui investire cu formula executorie a fost obținută și pe baza căruia s'a procedat la urmărire pentru stabilirea existenței ei, urmând ca apelanta să dovedească că, în executarea acelui contract de deschidere de credit în cont curent, a înmănat societății intimăteii acea sumă, ceea ce nu o poate face decât pe calea unei acțiuni în justiție, apelanta Societatea anonimă Banca Românească nu putea proceda la investirea actului cu formula executorie căci, deși autentic, el nu constată creanța a cărei realizare se urmărește, ci numai condițiunile în cari prin îndeplinirea unor anumite obligațiuni din partea sa, ea poate naște, creanța pentru care se face urmărirea nefiind, astfel, nici certă, nici lichidă;

Că faptul, că prin art. 3 lit. d din contract, intimata societate a declarat că „soldul acestui credit în cont curent îl primește așa cum va rezulta din registrele băncii”, considerând astfel extrasul de cont după registrele acestora ca făcând parte integrantă din însuși actul autentic, nu poate conferi regisrelor băncii sau extrasului de cont după acestea caracterul de autentic, așa încât întregind contractul, să poată duce la investirea lui cu formula executorie, căci caracterul de autentic al unui act nu rezultă din acordul de

voințe al părților interesate, ci prin îndeplinirea unor anumite formalități solemne, edictate de lege în însuși interesul părților, înaintea magistratului competent, care constatând îndeplinite acele forme, pronunță autenticitatea acelui act;

Că, nici declarațiunea făcută de Societatea intimată, prin același articol și aliniat, de „a recunoaște ca definitiv — deci ca cert și lichid, — și exigibil” soldul creditului în cont curent, „banca nefiind obligată a cere lichidarea contului curent pe cale judecătorească” nu poate, de asemenea, să aibă vreun efect, căci executarea silită a averii debitorului, care nu poate avea loc decât cu concursul și prin intermediul organelor instituite de lege în acest scop, este supusă îndeplinirii unor anumite condițiuni și forme, pe cari legea le prevede în scopul de a garanta averea debitorului de urmărirea samavolnice ale creditorilor evitându-se astfel reacțiunile violente ale celor pe nedrept urmăriți, condițiuni și formalități cari fiind edictate astfel pe considerațiuni de ordine publică, nu se poate trece peste ele;

Că apelul fiind astfel nefundat, urmează să fie respins ca atare;

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată formulată de intimata Societatea anonimă Tesătoria Textilă Sf-tul Luca, apreciind, le fixează la două mii lei, sumă pe care apelanta Societatea anonimă Banca Românească urmează a o plăti intimăteii;

În ce privește apelul Societății anonime Tesătoria Textilă Sf-tul Luca în contra aceleiași sentințe, întru cât este insuficient timbrat, urmează a fi anulat ca atare.

Pentru aceste motive redactate de d-l consilier Ștefan P. Mihăileanu, Curtea respinge apelul introdus de Banca Românească, etc.

(ss) Camil Demetrescu, Ștefan P. Mihăileanu, S. Radovan.

NOTA. — A se vedea, în sens contrariu, decizia citată nr. 108 din 1 Iunie 1932 a Curții de apel Bac. s. V-a, dată în majoritate, publicată în *Curierul Judiciar* nr. 18 din 1935.

N. R.

TRIBUNALUL CLUJ S. III-a CIV. COMERCIALĂ

Audiența din 10 Ianuarie 1935

Președenția d-lui EMIL PUȘCARIU, jude-președinte

Irina Huniade cu Vera Mihaly

Sentința comercială nr. 11

Mandat de plată cambial. Menținerea lui în Ardeal de noua lege a cambiei.

Art. 63 din noua lege cambială permițând beneficiarului unei cambii să facă acțiune cambială și neprevăzând norme procedurale de introducerea ei, aceste norme vor fi cele conținute de dreptul comun, pe teritoriul Ardealului de art. 606 și urm. pr. civ. ard., potrivit cărora acțiunea cambială e deschisă prin emiterea mandatului de plată cambial.

Tribunalul,

Asupra excepțiunilor cambiale introduse de pârta Vera Mihaly, în contra mandatului de plată cambial nr. 2417 din 14 Noemvrie 1934, emis la cererea reclamantei Irina Huniade, născută Muntean :

Având în vedere actele cauzei și susținerile părților în instanță;

Având în vedere că pârta susține prin excepțiunile sale cambiale, că art. 112 din noua lege cambială, abrogând toate legile și dispozițiunile anterioare cu privire la cambie și bilet la ordin, a scos în vigoare și titlul IX, din pr. civ. ard. privitor la procedura cambială, abrogând toate legile și dispozițiunile anterioare cu privire la cambie și bilet la ordin, a scos din vigoare și titlul IX, din pr. civ. ard. privitor la procedura cambială; că deci în mod greșit s'a emis în cauză mandat de plată cambial de Trib. Cluj, la cererea reclaman-

tei, singura cale pentru valorificarea drepturilor sale rezultând din cambia în discuțiune, fiind aceea indicată de art. 61 din legea cambială, a investirei menționatei cambii cu formula executorie, prevăzută de art. 135 pr. civ. rom.

Considerând că art. 63 din noua lege cambială prevede posibilitatea angajării procesului cambial, fie pe cale de acțiune, fie pe cale de opoziție la somația de executare; că reclamanta alegând calea acțiunii cambiale, regulile sale de procedură, în lipsa indicării lor de legea cambială în vigoare, vor fi acelea prevăzute de dreptul comun, în Vechiul Regat acelea conținute de art. 343 și urm. codul cambial, iar pe teritoriul Ardealului, acelea arătate de titlul IX din pr. civ. ard. (art. 606 și urm. pr. civ. ard.).

Că art. 112 din noua lege cambială trebuie înțeles în sensul că abrogă toate legile și dispozițiunile anterioare cu privire la cambie și biletul la ordin, în măsura în care aceste dispozițiuni nu sunt menținute de însăși această lege, ceea ce este cazul pentru dispozițiunile din procedura civilă, în ce privește acțiunea cambială, exercitată pe teritoriul Ardealului, menținute prin art. 63 din legea cambială în vigoare;

Că prin urmare, reclamanta obținând în cauză emiterea unui mandat de plată cambial în condițiunile prevăzute de art. 606 și urm. pr. civ. ard. menținute prin art. 63 din noua lege a cambiei, excepțiunile cambiale ale părții sunt nefondate și au trebuit să fie respinse ca atare cu cheltuieli de judecată stabilite în favoarea reclamantei, conform tarifului avocațial.

Pentru aceste motive, tribunalul respinge excepțiunile cambiale, etc.

(ss) Emil Pușcariu, Oct. Popa.

NOTA. — Voi face câteva reflecțiuni asupra chestiunilor pe care le ridică în Ardeal aplicarea dispozițiunii din noua lege cambială care acordă cambiei valoarea executorie prin simpla investire a ei cu formula sacramentală prevăzută de art. 135 pr. civ. rom.

Art. 63 din noua lege cambială dă posesorului unei cambii facultatea de a-și valorifica drepturile rezultând dintr'însa, sau pe cale de acțiune, sau uzând de investirea cu titlul executoriu a cambiei. În ipoteza introducerii unei acțiuni cambiale, de care norme procedurale va fi guvernată aceasta? De sigur că de dispozițiunile indicate de dreptul comun, deci în Vechiul Regat de acelea prevăzute de art. 343 și urm. cod. com. român, iar în Ardeal de acelea arătate de art. 606 și urm. pr. civ. ard., referitoare la acțiunea cambială. Aceste prevederi legale completând în mod organic dispozițiunea art. 63 din legea cambiei în vigoare, care a păstrat acțiunea cambială, au fost și ele în mod implicit menținute de acest text de lege, ca o derogare dela principiul art. 112 din menționata lege, care abrogă toate legile și dispozițiunile anterioare cu privire la cambie și biletul la ordin.

Păstrarea pe teritoriul Ardealului, prin efectul noiei legi cambiale, a instituțiunei mandatului de plată cambial din pr. civ. ard., alături de aceea a investirei cambiei cu titlu executoriu, prevăzută de art. 61 al legii cambiale, este un bun prilej de experimentare cu titlu comparativ al acestei instituțiuni procedurale analoage. Aplicarea lor concomitentă va da posibilitatea juriștilor din Ardeal, avocați și magistrați, de a stabili care din ele dau rezultate mai bune, știut fiind că valoarea unei dispozițiuni legislative se apreciază după gradul său de adaptabilitate la mediul social unde se aplică și în măsura în care corespunde realităților juridice.

Această verificare pe terenul realităților sociale este cu atât mai necesară, cu cât este vorba în cazul de față de o instituțiune importantă, aceea a investirei cambiei cu titlu executoriu, care va avea repercusiuni importante — vom vedea dacă vor fi bune sau ne-

dorite — asupra vieții juridice dela noi, în special astăzi când aproape nu se acordă împrumut, fie comercial, fie civil, care să nu fie investit și în forma cambială.

Deocamdată, calea investirei cambiei cu formulă executorie, ispitește pe creditorul cambial nu numai prin celeritatea care i-o asigură în realizarea drepturilor sale cambiale, dar și prin faptul că este scutit de plata impozitului proporțional prevăzut de art. 5 § 1 alin. 2 din legea timbrului, pentru introducerea acțiunilor cambiale și care continuă a fi încasate cu prilejul cererii emiterii unui mandat de plată cambial, care după cum am văzut are în Ardeal caracterul unei acțiuni cambiale. Să fie aci o măsură de degrevare fiscală ori o gravă omisiune a legiuitorului de a pune de acord noua lege cambială cu legea timbrului? Prima ipoteză este greu justificabilă din punct de vedere rațional, deoarece: 1) Statul pierde sume considerabile prin neaplicarea menționatului impozit, într-o epocă de grea criză financiară pentru noi; 2) Acest impozit se aplică cetățenilor înstăriți, din moment ce au calitatea de creditori, deci nu este inechitabil și 3) Se creează o deosebire cu nimic îndreptățită între creditorul ce-și exercită drepturile derivând din cambie pe calea acțiunii cambiale supusă impozitului proporțional și acela care utilizează calea investirei cambiei cu formula executorie. S'ar putea obiecta că menționatul impozit poate fi încasat dela creditorul cambial cu prilejul introducerii opoziției contra somației de executare de către debitorul cambial. Dar opoziția este o acțiune a debitorului, iar nu a creditorului cambial și apoi poate fi aplicată în materie fiscală, care este de strict drept, un text referitor la impunerea acțiunii cambiale, prin analogie, opoziției în discuțiune? Evident că nu. Însă chiar în situațiunea ipotetică când s'ar aplica art. 5 din legea timbrului creditorului cambial în cadrul opoziției menționate și în acest caz scapă impunerii fiscale dreptul creditorului, care fiind valorificat pe calea investirei cambiei cu formula executorie, nu ajunge contencios prin nefolosirea de către debitorul cambiei a căiei opozițiuni.

În Ardeal, utilizarea instituțiunii procedurale a investirei cambiei cu formula executorie dă loc la dificultăți din lipsa de grijă a legiuitorului de unificare în materie cambială, de a face legătura absolut necesară între noua lege cambială și sistemul de drept existent în Ardeal. De aici ezităările juriștilor ardeleni, de a uza de menționata instituțiune. Astfel s'a introdus prin art. 61 din legea cambiei, somațiunea la executare din pr. civ. rom. (art. 388), necunoscută în legea execuțională din Ardeal — în sistemul căreia domină principiul executării debitorului prin surprindere, pentru a nu avea timp de a-și înstrăina sau dosi averea mobilă, — fără a se fixa și termenul de care e legată somațiunea. S'ar putea susține că art. 61 introducând instituțiunea somațiunii pe întreg teritoriul țării, deci și în Ardeal, a introdus implicit și termenul de 24 ore, prevăzut de art. 388 pr. civ. română, care definește somațiunea. În adevăr, ideea de somațiune implică o punere în întârziere și un termen de grație înăuntrul căruia debitorul să poată executa de bună voie prestațiunea, evitând astfel consecințele executării silite. Este de sigur opera jurisprudenței de-a îndepărta lacunele și obscuritățile legilor. Dar această operă, până la obținerea unui punct de vedere unitar, presupune dibuiri și variațiuni de interpretare adânc păgubitoare intereselor împrișinate, pe care evident le-ar fi putut înlătura un text de lege clar, precis și complet.

EMIL PUȘCARIU